

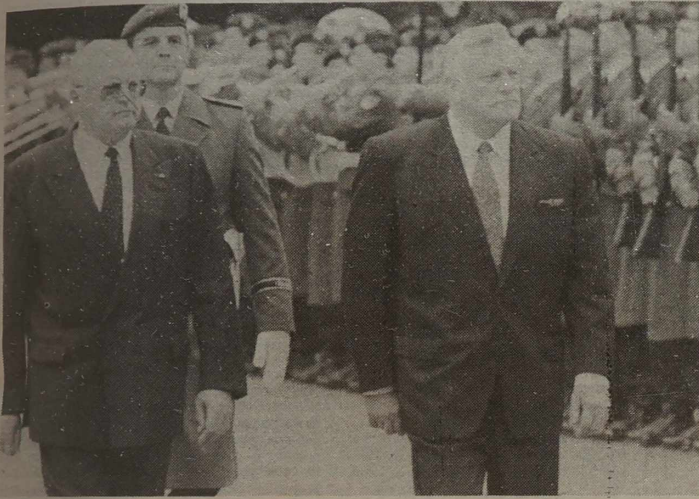
KURIER Wileński

ŚRODA, 21 WRZEŚNIA 1994 R.
Nr 185 (12461)

ISSN 1392-0405

Żaluzje, sprzęt
oświetleniowy.
Tel./fax. 77-36-16, Vilnius.

Wizyta A. Brazauskasa w Niemczech

BONN. (ELTA). W poniedziałek wieczorem prezydent RL Algirdas Brazauskas spotkał się z ministrem spraw zagranicznych Niemiec Klaussem Kinkellem.

K. Kinkel powiedział, że Niemcy popierają współpracę krajów regionu bałtyckiego, są inicjatorem pomocy gospodarczej dla nich w Unii Europejskiej. Niemcy są także zainteresowane w utrzymaniu dobrych stosunków między krajami bałtyckimi i Rosją. W kwestii tranzytu K. Kinkel powiedział, iż porozumienie i kompromis są dopuszczalne, a przepisy tranzytu mogą być interesujące również dla innych państw.

Niemcy gotowe są do konsultowania Litwy w dziedzinie legislacji, popierają reform bezwzględnie, jednak nie wszystkie należy do Ministerstwa Spraw Zagranicznych tego kraju.

Algirdas Brazauskas serdecznie

powitano w litewskim gimnazjum w Huttentfeldzie. W poniedziałek i we wtorek rano rozmawiał on z przywódcami krajów, gościł w parlamencie Hesji w Wiesbaden.

Jak poinformował doradca prezidenta ds. polityki zagranicznej Justas Paleckis, porozumiano się co do wymiany delegacji ekonomistów, przedsiębiorców, uaktywnienia współpracy w bankowości, w październiku odbędą się dni kultury litewskiej.

We wtorek przed południem prezydent Republiki Litewskiej A. Brazauskas, towarzysząca mu delegacja przybyli do Dusseldorfu. Tu miało miejsce spotkanie z kierownictwem Nadrenii Pn.-Westfalii, z przedsiębiorcami, a wieczorem delegacja przybyła do Hamburga.

Fot. EPA — ELTA

Nota ambasady Republiki Litewskiej w Polsce

WARSZAWA, 20 września (ELTA). We wtorek ambasada Litwy w Polsce przekazała Ministerstwu Spraw Zagranicznych Polski notę, wyrażającą zaniepokojenie tendencyjnymi informacjami i artykułami, które ukazały się w prasie polskiej o mianowaniu konsulem Republiki Litewskiej w Sejnach Vidmantasa Povilonisa. "Zadziwiające jest, że inicjatorem tej kampanii stała się Polska Agencja Prasowa PAP", stwierdza się w notcie.

Publikacje, które się ukazały w czasie, gdy parlamenty obu krajów przygotowują się do ratyfikowania traktatu między państwowego, w żaden sposób nie przyczyniają się do urzeczywistnienia ustaleń zawartych w tym traktacie.

Fakt z komentarzem

Auto na chodniku...

Fakt ten wielu może wydać się mało znaczący, wręcz błaży. Nie tym jednak, których nęka on na co dzień, w słoneczny czy słotny poranek, ledwie wyjrza przez okno swego sprywatyzowanego mieszkania. Nie zobacza nic innego, jak coś w rodzaju bazaru samochodowego i to w własnej sypialni. Najprzeróżniejszych rodzajów auta — większe i mniejsze, czerwone i zielone, białe i czarne, fioletowe — stoją w porządku i wzdłuż, a najbardziej obulbowaty sobie miejsce nie tyle na jezdni, ile przede wszystkim na chodniku, pod samymi oknami lokatorów dużych bloków. Właściciele tych aut, golfów i dziesiątek robią to precyzyjnie i bezczelnie, gwiżdżąc na wszelkiego rodzaju przepisy i elementarne normy współzycia ludzi.

Pewna znajoma starsza pani opowiedziała z oburzeniem, jak to ona idąc spokojnym krokiem po chodniku przy bloku, w którym mieszka, raptem usłyszała klaskon pomagający ją, a za własnymi plecami poczuła oddech silnika. Młokos na Mercedesie w tempie musiał postawić wóz na chodniku, a ona mu przeskazała, bo była zbyt powoli.

O nowej ustawie emerytalnej

Uprzywilejowanych nie będzie

"Zorganizowaliśmy to spotkanie, by przygotować ludzi do nowej ustawy emerytalnej. Aby jej zasady, które są bardziej surowe od ustawy z 1956 roku, zgodnie z którą obliczano emerytury dotychczas, były najmniej dotkliwe dla społeczeństwa" — powiedział na spotkaniu z dziennikarzami dyrektor Państwowego Zarządu Ubezpieczeń Społecznych Vincas Kunca.

Nowa ustawa uprawomocni się od 1 stycznia 1995 roku. Po nowym roku emerytury zostaną naliczane według nowych zasad jedynie dla tych, którzy zostaną emerytami po wejściu ustawy w życie. Wszystkie otrzymane dotychczas emerytury przeliczone zostaną w terminie do 1 lipca przyszłego roku. Po przeliczeniu tych emerytur wydatki zwiększą się o 13 proc., ponieważ emerytury, które teoretycznie musiałyby się zmniejszyć, nie ulegną zmianie. Niektóre zaś emerytury zostaną zwiększone.

Zgodnie z nową ustawą zwiększony został wiek emerytalny. Wynosić on będzie 65 lat. Jego wzrost nastąpi nie od razu. Od 1995 roku zwiększać się on będzie co roku: dla kobiet — po 4 miesiące, dla mężczyzn — po 2 miesiące w roku. W ten sposób dopiero w 2024 roku wiek emerytalny (65 lat) wejdzie w życie. Jeżeli zauważone zostaną ujemne wyniki wzrostu wieku emerytalnego istnieje możliwość bardziej powolnego wzrostu bądź zlikwidowania.

Emerytura składać się będzie z części podstawowej i dodatkowej. Osoby posiadające minimalny staż pracy otrzymają część podstawową — minimalne zabezpieczenie emerytalne. Wynosi ona 110 procent minimum socjalnego. Na dzień dzisiejszy emerytura podstawowa wynosi około 70-80 litów. Ludzie pracujący prywatnie obowiązują

(Dokończenie na str. 3)

Dziś w numerze:

2 str. —
Najwięcej bezrobotnych mamy wśród szweców, specjalistów przemysłu spożywczego i montażystów sprzętu elektronicznego.

3 str. —
Handel alkoholem — pod kontrolą państwa, a dochody z obrotu mają być skierowane na ochronę zdrowia i opiekę społeczną — tak uważa Ruch Trzeźwości im. M. Valančiusa.

4 str. —
Wokół Haiti: Tysiące wlatujących ludzi witało Amerykanów * W Zachodniej Ukrainie omawia się skutki paktu Molotow-Ribbentrop.

6 str. —
"Jak dotąd każdy z historyków przedstawił dzieje Rzeczypospolitej według swego wdzimśię. Zapomniano natomiast o wspólnym dorobku. Francuzi zaś nam mówią — nauczcie nas jak wygląda współzycie..."

7-8 str. —
Ciąg dalszy ustawy, którą znać muszą ci, co chcą zacząć swój interes.

9-10 str. —
Co się stało z dwoma chłopakami spośród jedynych na Litwie czworaczeków? Kto skradł Honde i dlaczego popełnił samobójstwo znany w Litwie przedsiębiorca — o tym na łamach prasy Litwy.

SENTENCJA DNIA
Nie możecie przeskodzić, by was nie polknęli — postarajcie się przynajmniej, by was nie mogli strawić.
Jean Jacques Rousseau

Znad Wiliu
Radio 73.34 / 103.8 FM
Koncerty życzeń
Codziennie
o godz. 11.05, 19.30

KOWNO 22 — 25 WRZEŚNIA 1994 R.
HALA AKADEMII
WYCHOWANIĄ FIZYCZNEGO
UL. AUŠROS 42

I MIĘDZYNARODOWE
TARGI KOWIEŃSKIE - KOWNO '94

Największa
Polska Prezentacja
Gospodarcza za wschodnią granicą!

Targi wielobranżowe — wystawiane będą m.in. artykuły spożywcze, tekstylne, odzieżowe, budowlane, elektryczne, chemiczne, meble, maszyny i technologia.

Uczestniczy 190 firm polskich.
 Targom towarzyszyć będą spotkania branżowe biznesmenów.

Organizator:
 Polsko-Litewska Izba Gospodarcza
 Patronat:
 Ministerstwo Współpracy Gospodarczej z Zagranicą RP, Ministerstwo Przemysłu i Handlu RL.

(Zam. 697)

(Dokończenie na str. 3)

Kalejdoskop wiadomości

NOTA DLA AMBASADORA BIAŁORUSI

Do Ministerstwa Spraw Zagranicznych Litwy zaproszono nadzwyczajnego i pełnomocnego ambasadora Republiki Białorusi na Litwie Jewgienija Wojtowicza. Sekretarz ministerstwa, Rimantas Šidlauskas wręczył mu notę protestu w związku z tym, że 15 września br. samoloty sił powietrznych Białorusi 31 razy naruszyły obszar powietrzny Litwy nad osiedlem Hoduciszki.

NIELETNI A BEZROBOCIE

Od 1 stycznia do 1 września na Giełdzie Pracy w Wilnie zarejestrowano 518 nieletnich, którzy poszukują pracy, 80 proc. nie ma żadnego wykształcenia. Zatrudniono 144 nieletnich, zawody zdobyło 83. Najczęściej nie mają pojęcia o tym, jaki zawód chcą być, chcą różnego przedsiębiorstwa wygospodarować miejsca pracy dla młodzieży. Np. w "Leliji" — 17 miejsc, w "Vilniaus Sigma" — 10.

Na dziś nie można zatrudnić w Wilnie ludzi, którzy mają zawód szewca, specjaliści sprzętu elektronicznego, przemysłu żywicznego.

"MIŁOŚĆ, RODZINA, ŻYCIE"

23 — 25 września w Kownie, na Uniwersytecie Witolda Wielkiego odbędzie się seminarium na temat "Miłość, rodzina, życie". Poświęca się go Rókwowi Rodziny. Wykłady wygłosi specjaliści z Niemiec, Polski, USA, Anglii.

W OŚRODKU MŁODYCH PRZYRODNIKÓW

... również rozpoczął się nowy rok szkolny. Z tej okazji zorganizowano święto. Ośrodek Przyrodników powstał w 1953 r. Jest to mnóstwo kolekcji, kilkadziesiąt sprzętu do zajęć miłośników przyrody, techniki. Co roku czynnych jest kilkadziesiąt kotków.

ZMIANA NUMERÓW TELEFONÓW W SZAWLACH

Od 2 października będą one sześciocyfrowe. Zaczyna się od "4" czyli przed starym, pięciocyfrowym umieszcza się "4". Zmienia się również nr. kierunkowy — od 2 października będzie to "21".

PRZEWIDYWANIA DYREKTORÓW FABRYK

W lipcu Departament Statystyki przeprowadził ankietowanie 146 kierowników przedsiębiorstw przetwórczych Litwy, które sprzedają 61 proc. całej produkcji sprzedanej. Pracuje w nich 40 proc. wszystkich zatrudnionych w przemyśle.

15 proc. kierowników twierdzi, że w ich fabrykach aktywność produkcyjna wzrosła, połowa — że się zmniejsza. 47 proc. ankietowanych jest zdania, że ceny na produkcję ich zakładów wzrosną w najbliższych miesiącach. Tylko 3 proc. zapowiada potaniecie. Wzrost cen przewidywają dyrektorzy fabryk celulozy i papieru. A więc znów zdrożeją gazety?

ZASOBY WODNE A USTAWODAWSTWO

W Ministerstwie Ochrony Środowiska rozpoczęło się seminarium na temat "Zasoby wodne, polityka ich ochrony i ustawodawstwo". Słowo wstępne wygłosił przedstawiciel NZ na Litwie Jorgen Lissner. Podstawowy cel przedsięwzięcia — przygotowanie projektu ustawy o zbiornikach wodnych, który wspiera Międzynarodowa Organizacja Wyzwolenia i Rolnictwa (FAO).

PROBLEMY MIGRACJI

Ministerstwo Opieki Społecznej Litwy odwiedziła delegacja analogicznego ministerstwa Finlandii. Specjaliści finów poznają się ze specyfiką procesów migracyjnych na Litwie. Omówi się możliwości współpracy.

Specjaliści finów zorganizują seminarium na temat doświadczenia fińskiego odnośnie przyjmowania do kraju osób ubiegających się o azyl polityczny oraz obywateli fińskich wracających do kraju.

DROŻEJ NIŻ NA ZACHODZIE

Ceny na sprzęt elektroniczny produkcji japońskiej, holenderskiej i koreańskiej są na Litwie 2-4 razy wyższe niż w krajach zachodnich. Jeżeli w dużych domach towarowych na Zachodzie można kupić taki sprzęt (magnetowizor, telewizor) praktycznie za 350-390 DM, a w sklepach o cenach obniżonych — jeszcze taniej, to na Litwie kosztuje to 10-krotnie drożej.

SYTUACJA NA KOLEI — NIEWESOŁA

Zmniejszyły się przewozy ładunków i pasażerów. W pierwszym kwartale br. firma miała 1.765.275 Lt strat. Przeprowadzono więc duże kontrole i ukarano dyrektora "Kolei Litewskiej" A. Klione. Tylko, czy to dyrektor kolei jest winien, że mniej pasażerów i ładunków ma koleje?

PORCELANOWE SYMPOZJUM

W Kownie odbyło się sympozjum poświęcone produktom porcelanowym z masy kostnej. Zjechało na nie mnóstwo artystów z USA, Niemiec, Czech, Polski, Rosji, Łotwy i — oczywiście — z kowieńskiej "Jesji", która też sympozjum zorganizowała. Plastyki przywieźli swe prace, których tematem jest: "Czajniczki do kawy". Pokazano czajniczki o najbardziej wymyślnych kształtach, istnie dzieła sztuki.

PRZEMYSŁ OBRÓBKI DREWNA MA SIĘ DOBRZE

Na Litwie zarejestrowano 10 tys. przedsiębiorstw obróbki drewna, ale tak naprawdę jakieś takie wyniki ma tylko 2 tys. zakładów, w tym — 17 dużych i 40 — wleśniczkach. W 1993 r. w przedsiębiorstwach obróbki drewna pracowało ogółem 10,5 tys. osób czyli 27 wszystkich zatrudnionych w przemyśle. Wytworzono produkcję za 121,44 mln Lt, co stanowi 1,18 całej produkcji przemysłowej Litwy. Wyeksportowano drewna za 53,6 mln Lt, sprzedawano za 10,7 mln Lt. Na Litwie wykorzystano produkcję wartości 78,4 mln Lt.

Lasy zajmują na Litwie 1.860 tys. ha. Przeważają lasy iglaste.

DRUSKIENNIKI MAJĄ JUŻ TRZECI HOTEL

Do tej miejscowości kuracyjnej przyjeżdża zwykle bardzo dużo osób, więc też interes hotelarski pomysłnie się rozwija, o czym świadczy otwarcie już trzeciego hotelu. Należy do spółki "Gailia" i niewiele mu brakuje do zdobycia trzech gwiazdek.

"SĄ NASZE"

— tak nazwano koncert, który się odbył w Pałacu Pracowników Sztuki w Wilnie i którego dochód przeznaczono dla dzieci niepełnosprawnych. Koncert zorganizowała Fundacja V. Landsbergisa wspólnie z Pałacem Pracowników Sztuki, Teatrem Opery i Balczy oraz spółką "Vilnia". Na koncercie sprzedawano prace, które wykonali wychowankowie domów niepełnosprawnych.

WIZYTY WOJSKOWYCH

21-22 września przyjeździe na Litwę kontradmirał US Army R. Morris. Spotka się on z najwyższymi władzami ochrony kraju, odwiedzi Muzeum KGB w Wilnie, Potągę, Kijpedę, zriała się morskimi Litwy.

21-26 września na Litwę przybędzie attaché wojskowy Danii płk. M. Klemons. Omówi on z ministrem L. Linkiewiciusem możliwości współpracy duńsko-litewskiej, odwiedzi jednostki wojskowe, Akademię Wojskową.

22-23 września Litwę odwiedzi płk. Matt Sturman z Wielkiej Brytanii i attaché wojskowy tego kraju płk. Kazincis. Zwiędza on jednostki wojskowe, Akademię, spotkają się z instruktorami języka angielskiego w wojsku.

W Sejmie republiki

Po trzech miesiącach ponownie wniesiono poprawki do ustawy o adwokaturze

Sejm zaoprobował zgłoszone przez prezydenta republiki poprawki do nowej ustawy o adwokaturze.

Te ustawę, uzupełnioną i znówelizowaną w porównaniu z redakcją 1992 roku Sejm uchwalił w końcu czerwca. Jednakże Algirdas Brazauskas nie podpisał ustawy i zwrócił ją do powtórnego rozpatrzenia. W swym dekreście konstatawał on, że w ustawie bezpodstawnie ograniczono możliwości zostania adwokatami "dla, sędziów i prokuratorów, mających wieloletni staż pracy prawniczej, jak też bez wystarczającego uzasadnienia zrezygnowano z przepisu, że adwokat powinien mieć wykształcenie uniwersyteckie.

Na wniosek prezydenta gruntownie zmieniono artykuł ustawy, wskazujący, który prawnicy są wpisywani na listę adwokatów bez praktyki aplikanta adwokackiego i egzaminów adwokackich. Obecnie do takich należą:

- 1) osoby, posiadające stopień doktora lub habilitowanego doktora praw, jak też mają uzyskany tytuł docenta lub profesora praw;
- 2) osoby mające co najmniej 5-letni staż pracy w charakterze sędziego;
- 3) prokuratorzy prowadzenia procesu sądowego, posiadający co najmniej 7-letni staż pracy w charakterze prokuratora;
- 4) osoby, posiadające co najmniej 7-letni staż pracy prawniczej, w tym roczne uprawnienie praktyki prawnika na podstawie licencji wydanej przez Ministerstwo Sprawiedliwości.

We wcześniejszej ustawie nie przewidywano takich ulg dla trzech ostatnich grup prawników. W przedzwanym wariancie ustawy pozostawiono przepis, że osoby, posiadające ponad 10-letni staż pracy prawniczej, wpisywane są na listę adwokatów bez praktyki aplikanta adwokackiego, ale do złożenia egzaminów adwokackich.

Zniesiono również przepis, że adwokatowi nie jest nieodzwonne wykształcenie uniwersyteckie. W poprawce prezydenckiej określono, że przysięgę adwokatów będzie przyjmował nie przewodniczący Sądu Najwyższego, lecz minister sprawiedliwości.

Poranne posiedzenie plenarne 20 września

Uchwalono zwrócenia przez prezydenta republiki do powtórnego omawiania ustawy Republiki Litewskiej "O zmianach i uzupełnieniu ustawy Republiki Litewskiej o adwokaturze" ze zmianami zaproponowanymi przez prezydenta.

Po dyskusji postanowiono na późniejszym posiedzeniu głosować w kwestii uchwalenia zwróconej przez prezydenta do powtórnego omawiania ustawy Republiki Litewskiej o prokuraturze i ustawy Republiki Litewskiej "O wcieleniu ustawy Republiki Litewskiej o prokuraturze".

Minister sprawiedliwości J. Prapiestis zgłosił do uchwalenia projekt ustawy Republiki Litewskiej "O zmianie i uzupełnieniu ustawy Republiki Litewskiej o notariacie". Przyjęto poszczególne artykuły, zrobiono przerwę w obradach.

Rzecznik rządu J. Jurginis zgłosił projekt ustawy Republiki Litewskiej o zarządzaniu powiatem. Postanowiono rozpocząć omawianie.

Powzięto uchwałę Sejmu Republiki Litewskiej "O ratyfikacji porozumienia Republiki Litewskiej, Republiki Łotwy i Republiki Estonii w sprawie między państwami i międzyrządowej współpracy krajów bałtyckich".

Powzięto uchwałę Sejmu Republiki Litewskiej "O ratyfikacji między Republiką Litewską i Republiką Kazachstanu w kwestii wzajemnego zrozumienia i współpracy".

W omawianiu projektu ustawy Republiki Litewskiej "O zmianie poszczególnych artykułów ustawy o policji" zrobiono przerwę.

Dział analizy informacji Sejmu RL — ELTA

Z konferencji prasowych

O stosunkach między państwami bałtyckimi i Rosją

Z konferencji Unii Międzyparlamentarnej, która obradowała w ubiegłym tygodniu w Kopenhadze, wróciła delegacja Sejmu Litwy z zastępcą przewodniczącego Sejmu Juozasem Bernatoniusem.

Utworzona w 1889 roku Unia Międzyparlamentarna zrzesza obecnie parlamentarzystów 131 państw. Ta konferencja była 92 z kolei.

Na konferencji prasowej Juozas Bernatonius powiedział, że największą uwagę poświęca problemom gospodarczym i społecznym, głównie zwalczaniu zaoferowania podrocznego oraz nędzy, jak też szukano sposobów rozwiązania konfliktów regionalnych i zapewnienia praw człowieka. W tej ostatniej dyskusji przedstawiciel Rosji zarzucił Łotwie i Estonii jakoby istniały tam naruszenia praw człowieka, jednakże nie spotkał się z poparciem.

Grupa regionalna "12 plus" przyjęła oświadczenie w sprawie stosunków państw bałtyckich z Rosją. Parlamentarzyści oświadczyli, że popierają wszystkie przedsięwzięcia, zmierzające do normalizacji stosunków między państwami bałtyckimi i Rosją. Jednakże podkreślili, że powinno to się odbywać w atmosferze bezwarunkowego poszanowania suwerenności państw bałtyckich i z uwzględnieniem stanowiska wielu państw demokratycznych, Rady Europejskiej i Europy parlamentu w sprawie okupacji i aneksji państw bałtyckich w 1940 r. Do grupy "12 plus" należą państwa członkowskie Rady Europejskiej, jak też USA, Kanada, Australia, Nowa Zelandia i Izrael.

Potrzebny jest narodowy program rozwoju demograficznego

"Za największy sukces Litwy i innych państw Europy Wschodniej i Środkowej na międzynarodowej konferencji ONZ w Kairze należałoby uważać to, za uznano za ważne problemy tych krajów, zmierzających ku gospodarce rynkowej, oraz to, że potrzebują tymczasowej pomocy" — powiedział na konferencji przewodniczący delegacji litewskiej na międzynarodowej konferencji ONZ w Kairze, poświęconej regulacji i rozwojowi liczby mieszkańców.

Za najaktualniejsze problemy tych 22 krajów Europy uznano zmniejszanie się liczby ludności (na Litwie w pierwszym półroczu br. zmarło o 2,5 tys. osób więcej niż się urodziło), wielką liczbę aborcji (na Litwie — około 40 tys. rocznie), brak środków finansowych, niski poziom oświaty seksualnej. Przedstawiciele tych krajów opracowali na bieżąco plan najważniejszych działań.

"Pragnę uzyskać pomoc i realizować program przyjęty na konferencji, powinniśmy przygotować przede wszystkim narodowy program rozwoju demograficznego" — powiedział minister Mindaugas Mikailis. Program ten powinno opracować nie jakieś ministerstwo lub inna instytucja, ale powołać Narodowa Rada Badania Rozwoju Demograficznego, składająca się z przedstawicieli rządu, członków organizacji pozarządowych. Przy radzie powinno działać kilka grup ekspertów. Właśnie taka propozycja, jako najważniejsze zadanie, przedłożył się rządowi, Sejmowi Litwy.

Współpraca

Temat — wymiana kulturalna

W Wilnie odbyło się pierwsze wspólne posiedzenie Komisji Kultury Litwy i Niemiec. Podstawa prawną tych rozmów jest podpisana w lipcu roku ubiegłego umowa o współpracy kulturalnej.

Delegacji niemieckiej przewodniczy kierownik wydziału regionalnej dwustronnej współpracy kulturalno-politycznej z państwami Europy Środkowej, Wschodniej i Południowo-Wschodniej, Ministerstwa Spraw Zagranicznych dr Winfried Heide. Delegacji litewskiej przewodniczy sekretarz Ministerstwa Kultury Vytautas Balčiūnas. Ziemie Republiki Federalnej Niemiec reprezentuje sekretarz stanu Ministerstwa Kultury Hiesie Christine Schnerbach.

Obydwa strony rozstrząpają stan niemiecko-litewskiej wymiany kulturalnej i opracowują propozycje dotyczące dalszej współpracy kulturalnej w dziedzinie nauki i szkół wyższych, systemu oświaty, kształcenia zawodowego i doskonalenia kwalifikacji oraz sztuk plastycznych.

Kurs walut w Banku Litewskim

Bank Litewski od 21 września 1994 r. ustala następującą relację litów do walut obcych

Nazwa waluty	Lity za jedn. waluty	Kirgiskie sony	0,3810
Angielskie funty sterlingi	6,2690	Kazachskie tengi	0,0853
Ormiańskie dramy	0,0117	Łotewskie lity	7,3394
Australijskie dolary	2,9720	Moldawskie leje	0,0173
Austrijskie szylingi	0,3652	Norweskie korony	0,9469
100 azerbejdżańskie manaty	0,3077	Holandzkie guldenty	2,2830
100 białoruskich rubli	0,1213	Francuskie dolary	0,7523
Belgijskie franki	0,1249	100 rubli rosyjskich	0,1713
Czeskie korony	0,1426	SOR	5,8693
Duńskie korony	0,6534	Singapurskie dolary	2,7025
ECU	4,9044	Finińskie marki	0,8052
Estoniackie korony	0,3235	Szwedzkie korony	0,5385
Hiszpańskie pesety	0,0310	Szwajcarskie franki	3,1020
100 łrów włońskich	0,2548	100 ukraińskich karbowaneców	0,0071
Japońskie jeny	0,0406	Węgierskie forinty	0,0371
Kanadyjskie dolary	2,9664	Niemieckie marki	2,5807

Lity na walucie podstawowej (waluta podstawowa) na lity banki wymieniają według zamierzonego oficjalnego kursu — 4,00 lity za jeden USD, pobierając nie większą od ustalonego przez Bank Litewski wygodności za operacje wymiany. Pozostałe waluty banki kupują i sprzedają według cen ustalonych przez same banki.

Wczoraj

w Narodowym Banku Polskim

	skup	sprzedaż
Frank francuski	4285	4459
Marka niemiecka	14641	15239
Dolar amerykański	22613	23537
Frank brytyjski	35618	37072
Frank szwajcarski	17630	18350

Uprzywilejowanych na będzie

(Dokończenie ze str. 1)

ni będą ubezpieczane się tylko na podstawa części emerytury.

Emerytura dodatkowa zależy będzie nie tylko od minimalnego stażu, ale także od wysokości wymagania. Na jej część emerytura zarabia ludzie wynajęci do pracy, placący ze swoich poborów. Dodatkowa część nie będzie duża. Wraz ze wzrostem płac zarobkowych, ogólnego poziomu życia, będzie rosnąć zróżnicowanie emytyw.

Kierownik grupy opracowującej ustawę Teodoras Madaiskis stwierdził, że według nowej ustawy zwiększy ubezpieczenie będą mieli również prawo do emerytury. Grupy uprzywilejowanych już nie będzie. Jeżeli rząd uzna, że któraś z grup społecznych zastępuje na większą emeryturę, niech państwo wydzieli pieniądze. Do tych spraw SO-DRA się nie wtrąca.

W wypadku wczesnego wieku emerytalnego (lotników, żołnierzy, baletników) mogą być tworzone odrębne fundusze emerytalne, z których po wypłaceniu pieniędzy przez osoby danej zawodów, będą one mogły korzystać przed osiągnięciem wieku emerytalnego (65 lat). Swoje fundusze mogą też tworzyć przedsiębiorstwa.

Szczególnej uwagi zasługują chłopi, którzy pracując na roli nie ubezpieczali się, a ich dochody nie są obliczane.

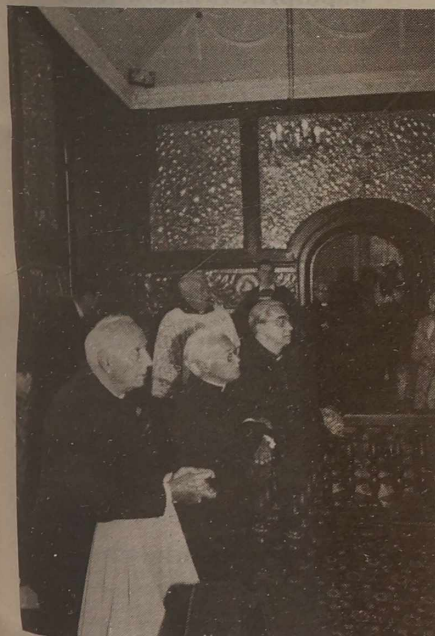
Na dzień dzisiejszy minimalna emerytura wynosi 84 litry, maksymalna — 120 litrów (nie uwzględniając emerytur personalnych). Dzisiaj na Litwie około 900 tysięcy ludzi otrzymuje emeryturę. Po osiągnięciu wieku emerytalnego mężczyźni żyją średnio około 10 lat, kobiety — około 20.

Mirosława JANUSZKIEWICZ

Alkohol — to zguba ludzkości

Żądania Ruchu Trzeźwości

Jak zakomunikował przewodniczący Ruchu Trzeźwości im. B. Valančiusa Jučas Kančys, Sejmowi Republiki Litewskiej przekazano apel III zjazdu tego ruchu. Zawiera on prośbę do Sejmu, aby w trybie pilnym uchwalił ustawę Republiki Litewskiej o kontroli alkoholu. Wiele państw zagranicznych ma ustawy, regulujące obrót alkoholem, jako produktu szkodliwego dla zdrowia ludzi. Taka ustawa działała również w Litwie międzywojennej. W apelu podkreśla się, że cały obrót alkoholem, mianowicie produkcję, handel hurtowy i detaliczny, import i eksport powinny realizować wyłącznie agendy państwowe. W ustawie należałoby przewidzieć, że dochody z obrotu alkoholem przede wszystkim powinny być kierowane na ochronę zdrowia, opiekę społeczną, czyli te dziedziny, które przez alkohol ponoszą największe straty. Zgłoszono również inne konkretne propozycje, dotyczące regulowania handlu alkoholem. Proponuje się zakazanie reklamowania wszystkich rodzajów narkotyków, literatury i videokaset, głoszących przemoc i pornografię.

Kardynał Pio Laghi na Litwie

Na Litwie kontynuuje wizytę prefekt Kongregacji Katolickiej z Watykanu, kardynał Pio Laghi. Wczoraj odwiedził on Wileński Seminarium Duchowne, Studium Religijne Wileńskiego Uniwersytetu. Następnie gość udał się do Kowna, gdzie spotkał się z kardynałem V. Sladkevičusem, odwiedził tamtejsze seminarium. Dziś dostojny gość zwiedzi wydział teologii Uniwersytetu Witolda Wielkiego. W czwartek P. Laghi uda się do Telsz, a następnie wyjedzie do Rygi. NA ZDJĘCIU: Kardynał Pio Laghi w Kaplicy Ostrombrskiej. Fot. Włodzimierz Gulewicz (ELTA)

Zima nie za górami

Jak uczynić mieszkanie miejscem oszczędzania energii?

Wczoraj w siedzibie Związku Dziennikarzy odbyło się seminarium na temat: "Mieszkanie — miejscem oszczędzania energii". A przedtem jego organizatorzy — docent Wileńskiego Uniwersytetu Technicznego Arnoldas Radzičonas, sekretarz Ministerstwa Budownictwa i Urbanistyki Aleksandras Lukšas i inni kierownicy pracowni placówek naukowo-badawczych, budowlanych i produkcyjnych spotkali się z dziennikarzami.

A. Radzičonas podkreślił znaczenie oszczędności w naszym życiu. Twierdził on, iż w szufladach naukowych, w ministerstwach leży dokumentacja z opracowaniami. Wdrażając je w życie można byłoby znacznie skuteczniej korzystać z posiadanych zasobów energetycznych. Ale budujący się i już posiadający swe lokum nie wiedzą o tym i nadal budują, i żyją po staremu, i, rozrzućcie, tak jak nas nauczyła władza sowiecka.

Ze swej strony pani Elwira Radavičienė poinformowała o szykowanych w Ministerstwie Budownictwa i Urbanistyki edycjach informacyjnych na ten temat. Utrzymywała ona, iż należy przyjąć Ustawę o pomocy państwa dla tych osób, które na własną rękę ocieplają mieszkania, rekonstruując je, jak to czyni się w Polsce oraz innych krajach.

Ocieplanie mieszkań... Łatwiej powiedzieć niż zrobić. Proponowane materiały ograniczają się zbyt drogie, a własnych tanich i efektywnych prawie nie produkujemy. Jak podkreślił dyrektor INB "Termoizolacja" Antanas Laukaitis, w jego placówce opracowano szereg technologii ich produkcji: z odpadów przemysłu inżynierskiego, konfekcyjnego, drzewnego, a nawet z opakowań od mleka. Ale wcielić te idee w życie nie ma komu — brak chętnych rozpoczęcia nowej produkcji na skalę przemysłową.

Wileńska SA "Silikatas" również już trzeci rok nie może rozruszyć produkcji taniej wazy kamiennej. Ze wspólnego przedsiębiorstwa litewsko-szwedzko-fińskiego "Parteksilikatas" pozostałe tylko nazwa — Szwedzi i Finowie nie dają pieniędzy bez gwarancji rządu litewskiego. A te, jak dotąd, nie ma.

Doktor habilitowany nauk technicznych, dyrektor Instytutu Budownictwa i Architektury Vytautas Stankevičius powiedział, że wspólnie ze specjalistami tworzy się nowy pakiet normatywny budownictwa na wzór europejski, bowiem dotychczas jeszcze działały stare sowieckie normatywy i standardy. Zbudowane zgodnie z nowymi normami obiekty będą zużywały o 50 proc. mniej energii. Jego placówka obliczyła, iż dla zmódnierzenia naszych mieszkań potrzeba będzie mniej więcej 15 mld litrów i dziesięć lat. A takich pieniędzy nie ma. Zatem zaproponował on dziennikarzom, abyśmy zachęcali czytelników uszczelnić przynajmniej okna, bowiem one pochłaniają aż 26 proc. energii cieplnej, sufit — 14 proc., a ściany 51, najniżniej podłoga — 9 proc.

Jak wywnioskowaliśmy z całej konferencji prasowej, oszczędność to sprawa gospodarcza i społeczna. Biedni nie mają za co ocieplać, a państwo im nie może pomóc. "Parteksilikatas" pozostaje tylko nazwa — Szwedzi i Finowie nie dają pieniędzy oknach, wybitnych szybach. Władze powinny zmienić też stosunek wobec energetyków: widzimy zima roztopione śniegi nad trasami ciepłymi. Przymożą one duże straty. Ale energetyków to nie boli — podnoszą kolejny raz ceny na swoją produkcję i żyją bardzo "ciepnie" dalej.

Na zakończenie pragnę zaznaczyć, iż na konferencji zapadła decyzja powołania przy Związku Dziennikarzy coś w rodzaju centrum oszczędności energii bytowej. Słowem nasza bracia chcą sprawować pieczę nad tym problemem i uświadamiać ludzi, pomóc naukowcom i praktykom wdrażać idee w życie.

Zygmunt WIRPSZA

Auto na chodniku...

(Dokończenie ze str. 1)

żelazta z czterema oponami stoi pod oknami lokatorów i policji.

Zdaje sobie sprawę, że samochodów nam przybywa i to w szybkim tempie, co w każdym państwie jest miernikiem wzrostu stopy życiowej ludności (oby tak było i u nas). Wiadomo też, że ostatnio stosowane są u nas bardzo surowe sankcje za przekroczenie szybkości jazdy. I to bardzo słusznie. Ale jeśli tony żelazta będą stawiane na pochylnych pod oknami każdego z nas — na chodniki, rabaty, placiki dziecięce (dziś, co prawda, zostały tylko miejsca po nich), to jak te nasze chodniki będą wyglądały po latach picia? Ci sami kierowcy, co urządzają dziś akcje protestu, no jeździe są wyboiste i nieprzejezdne, wkrótce zrobią, że i chodniki będą "nieprzejezdne". Bo na remonty takich "luksusów", jak jeźdźnie czy chodniki, miasto pieniędzy nie ma.

To gruboskórne słowo "pieniądze"! Wydaliliśmy niedawno okrągłą sumkę 4,5 mln Lt, by udowodnić kto ważniejszy i kto górą. Drogo! Lodami tu się nie wykręcisz, bo przecież można przeliczyć na przykład na zakup i ustawienie koszy na śmieci w Wilnie, a i w innych miastach Litwy. Podobno gorąca handlu metalami spowodowała, że stare żelwne pojemniki na śmieci wykradano, a w zamian — nic. Ilesetek metrów trzeba nieść skrupie od bana, żeby grzeźnie ją wyrzucić do śmieciarki? A propos, grzeźnych też już niewiele zostało.

Można te 4,5 mln przeliczyć na urządzenie nowych miejsc postoju dla samochodów, bo przecież gdzieś te auta trzeba stawić. Albo na niezbędne wyposażenie szpitali, na przykład podrodek, których stan sanitarny jest na poziomie... Co tam, wszyscy wiemy na jakim.

Kryszyna ADAMOWICZ

W rejonie sołecznickim

Długi za telefony rosną

W żaden sposób nie mogą znaleźć wspólnego języka łącznościowcy i niektórzy abonenci sieci telefonicznej. Ci pierwsi opłatę za telefon uważają za bardzo niską (nawet po ostatniej podwyżce), drudzy — że jest wygórowana i starają się nie płacić za telefon. Jak zakomunikowali łącznościowcy "Telekomu", nie mogą oni tolerować takiego stanu rzeczy i co miesiąc odłączają w rejonie średnio aparaty 30 duźników. Niektórzy, zwłaszcza w Sołecznikach, nie płacą po 3 miesiącu i dużej. Tym niemniej po odcięciu telefonu ludzie znajdują pieniądze na ponowne jego włączenie.

Są to drobności w porównaniu z tym, ile są duże łącznościowcom niektóre spółki rolne i firm. Na przykład spółki "Rudnia", "Stasys" mają zadłużenia ponad 2 tys. litów. Duży duź posiada bogata firma ejyska "Eisiga". Być może dlatego, że łącznościowcy tolerują taki stan rzeczy — dotychczas nie odłączali oni telefonów duźnikom — spółkom rolnym i przedsiębiorstwom.

Piotr RYNGIEWICZ

Na podstawie doniesień agencji informacyjnych, radia, prasy i inf. własnych przygotowała: Barbara ZNAJDZIŁOWSKA

Wypadki i wpadki

Służba informacyjna MSW RL podaje, że 19 września w kraju dokonano 175 przestępstw. Zanołowano 1 zabójstwo, 3 gwałty, 7 rabunków, 8 chuligańskich wyzwołów, 82 kradownie mienia osobistego obywateli i 62 — mienia państwowego, 11 wypadków ruchu drogowego. Znalezione zwłoki 4 denatów, poszukuje się 10 osób, które zaginęły w nie wyjaśnionych okolicznościach, skradziono lub uprowadzono 20 pojazdów, znalezione 7 wcześniej uprowadzonych. Zarejestrowano 8 pożarów. Zatrzymano 18 osób podejrzanych o popełnienie przestępstw.

Zabójstwo

19 września o godz. 19 min. 5 w Rosieniach przy ul. Dominikonų 2a w rosiemskim oddziale Banku Oszczędnościowego pracownik ochrony banku G. Eimutis, ur. w 1969 r., nieostrożnie postępując się pistoletem służbowym "CZ" zranil wystrzałem w klatkę kasjerki-kontrolera L. Banienė, ur. w 1951 r., która zmarła w szpitalu. Eimutis został zatrzymany.

Zgwałcił w ubikacji

18 września o godz. 21 min. 30 w Wilnie w ubikacji baru przy ul. J. Janonisa młody człowiek zgwałcił R., ur. w 1978 r.

Napady i rabunki

* 18 września o godz. 23 min. 30 w Wilnie koło dworca autobusowego dwaj młodzi ludzie pobili P. Arbutavičiusa i odebrali dwie torby, zawierające różne rzeczy. Podejrzani Z. Woronow, ur. w 1971 r. i E. Saulewicz, ur. w 1974 r., zostali zatrzymani.

* 19 września o godz. 6 min. 10 w Wilnie na ul. Gabijos dwaj młodzi ludzie pobili A. Kukalisa i zabrali 360 dolarów USA, 80 litów, dokumenty, kurtkę skórzaną i sportowe obuwie.

* 19 września o godz. 18 min. 30 w Wilnie koło bazaru Garliunai dwaj młodzi ludzie pobili R. Szrova i odebrali skórzaną kurtkę oraz 150 litów.

* 19 września o godz. 17 min. 50 w Wilnie na ul. Dukstų trzej młodzi ludzie zażądali od J. Leonavičiusa 75 dolarów USA. Podejrzani zostali zatrzymani.

Szatan w Rakiskach

19 września około godz. 10 na Placu Niepodległości w Rakiskach zauważono, że na murze kościółka białą emalią wyrysowano sześcioramienną gwiazdę, odwrócony krzyż i wypisano słowa "Chrześcijaństwo — psy".

Grzyby — zabójcy

19 września o godz. 10 min. 20 w Olicie z własnego mieszkania przy ul. Jaunimo 6-27 został przywieziony i umieszczony w szpitalu bez zewnętrznych śladów przemocy A. Natulevičius, ur. w 1967 r., który o godz. 14 min. 55 zmarł w szpitalu. Jest podejrzany, że A. Natulevičius zstruł się grzybami.

Wypadek z okna

19 września około godz. 18 w Wilnie przy ul. Vytieno 10-77 z okna własnego mieszkania (drugie piętro) wypadł i doznał śmiertelnych obrażeń S. Brusla, ur. w 1932 r. Okoliczności są niejasne.

Przygotowała Irena LITVIN

Wokół Haiti

Żołnierze amerykańscy w Port-au-Prince

Po zakończeniu pierwszego dnia operacji wojskowej na Haiti ok. 3 tysiące żołnierzy amerykańskich zajęło pozycje w Port-au-Prince.

W trakcie briefingu w Pentagonie podkreślano, że zadanie przeniesienia oddziałów amerykańskich w celu stworzenia bezpiecznych warunków dla przejścia kraju do demokracji realizowane jest zgodnie z planem i bez strat w dużej mierze dzięki wysiłkom delegacji z b. prezydentem Jimmy Carterem, która osiągnęła porozumienie z juntą wojskową.

Wszelkie znaki wskazują, że dowództwo wojskowe Haiti zamierza współpracować — oświadczył przedstawiciel Pentagonu. Jednakże weryfikacja tego nastąpi w ciągu najbliższych dwóch tygodni, kiedy zbliży się data 15 października — określona w porozumieniu jako termin przekazania władzy prezydentowi Jean-Bertrandowi Aristide'owi.

Agencje relacjonują z Port-au-Prince, że żołnierze amerykańscy zostali przyjęci przez Haitajczyków jako wyzwolicieli. Tysiące radosnych i witalnych ludzi wchodziło na mury, dachy, tablice ogłoszeniowe, by powitać Amerykanów. Tłumy zgromadziły się w porcie Port-au-Prince obserwując nadlatujące od strony

morza helikoptery. Kiedy pierwsze z nich wylądowały, unosiły ręce w górę i wiewatowali.

Reuter pisze z Port-au-Prince, że chociaż żołnierze amerykańscy zajęli różne pozycje w mieście, doszło jednak do sporadycznych incydentów. Policjanci haitajscy zaatakowali pałkami uczestników spontanicznej manifestacji zwolenników obalonego przez armię prezydenta Aristide'a. Naoczni świadkowie mówią, że manifestantów usunęto z terenu portu, gdzie zebrał się, aby powitać żołnierzy amerykańskich.

Dowódca amerykańskich sił desantowych na Haiti gen. Henry Shelton oświadczył w Port-au-Prince, że ze strony haitajskich dowódców wojskowych uzyskuje pełną współpracę. Shelton spotkał się z dowódcą liczącej 7 tys. ludzi armii haitajskiej gen. Raoulem Cedrasem, z którym omawiał m.in. sprawę rozlokowania oddziałów amerykańskich na terenie niespokojnego kraju.

NA ZDJĘCIU: Haitajczycy witają lądujące w Port-au-Prince amerykańskie helikoptery.

Fot. EPA — ELTA

Amerykanie będą w Haiti jeszcze w grudniu

Amerykańscy żołnierze przebywać będą w Haiti jeszcze w grudniu w celu nadzorowania wyborów parlamentarnych, jednakże ich liczba "szybko zmniejszy się", kiedy pozwolą na to warunki bezpieczeństwa — powiedział se-

kretarz stanu USA Warren Christopher.

Kontyngent amerykański liczyć będzie "maksymalnie" 15 tys. ludzi, jednakże liczba ta bardzo szybko zostanie zredukowana, kiedy poprawi się sytuacja w za-

kresie bezpieczeństwa, a zwłaszcza gdy kierowane przez USA siły wielonarodowe prześlą zadania misji ONZ na Haiti — zapowiedział sekretarz stanu USA. Dodał, że takie przekazanie odpowiedzialności nastąpi po "dwóch, trzech lub czterech miesiącach".

Nowa Zelandia wysłała swych obserwatorów

Nowa Zelandia oświadczyła, że wysła czterech swych przedstawicieli do zespołu obserwatorów wojskowych ONZ na Haiti, których zadaniem będzie nadzorowanie przekazania władzy przez juntę wojskową prezydentowi Aristide'owi.

Minister spraw zagranicznych Nowej Zelandii Don McKinnon powiedział, że rząd postanowił wysłać obserwatorów, by wesprzeć wysiłki ONZ i USA, mające na celu przywrócenie demokracji na Haiti.

USA nie nalegają na szybkie zniesienie sankcji

Nie wiadomo, kiedy zostaną zniesione sankcje gospodarcze nałożone decyzją Rady Bezpieczeństwa na Haiti. Członkowie Rady, którzy rozmawiali o tej sprawie, nie przewidują szybkiego podjęcia decyzji. Ambasador USA przy ONZ, Madeleine Albright powiedziała, że zniesienie sankcji uzależnione jest od dalszego rozwoju sytuacji na Haiti, a decyzja ta musi być starannie rozważona.

Mówiąc o porozumieniu zawartym przez byłego prezydenta USA Jimmy'ego Cartera i przedstawicieli junty, Albright stwierdziła, że jest to początek wprowadzania w życie rezolucji nr 940 z 31 lipca br., która uzależnia zniesienie sankcji od powrotu na Haiti legalnego prezydenta

Jeana-Bertranda Aristide'a. Data ona do zrozumienia, że całkowite zniesienie sankcji może nastąpić nie wcześniej niż 15 października br., czyli po opuszczeniu urzędów przez przywódców junty wojskowej.

Inni członkowie Rady Bezpieczeństwa, jak ambasador Wielkiej Brytanii, sugerowali, że pierwszym krokiem powinno być zawieszenie pewnych sankcji. Całkowicie ich zniesienie mogłoby nastąpić po wprowadzeniu w życie porozumienia podpisanego w Nowym Jorku w lipcu 1993. Porozumienie to zakłada z jednej strony ustąpienie przywódców junty, z drugiej przywrócenie do władzy prezydenta Aristide'a.

teresami USA. Karaganow oświadczył, że Waszyngtonowi chodzi o ustabilizowanie sytuacji w regionie i powstrzymanie masowej migracji ludności.

Doradca Jelicyna zaprzeczył jednocześnie pogłoskom, jakoby w zamian za poparcie interwencji amerykańskiej na Haiti Moskwa miała uznać od strony amerykańskiej carte blanche na podobne operacje w republikach dawnego ZSRR. — Rozmowy o drugiej Jalicie są absolutnie bezpodstawne. Wszelką sprawę partnerskich stosunkach, łączących dzisiaj Rosję i USA, nasz kraj, rozumiejąc interesy partnera, mogą czynić sobie wzajemnie ustępstwa — stwierdził Karaganow.

Rosja weźmie udział w misji pokojowej ONZ

Rosja weźmie udział w misji pokojowej ONZ na Haiti. Galina Sidorowa, doradczyni polityczna ministra spraw zagranicznych Andrieja Kozieriewa, poinformowała, że Moskwa wysłać tam kilku obserwatorów, którzy wejdą w skład międzynarodowego kontyngentu politycznego. Sidorowa zaznaczyła wyraźnie, że chodzi o drugą część operacji, która — jak wyjaśniła — powinna polegać na odbudowaniu legalnych struktur władzy i podtrzymaniu ładu publicznego w tym państwie.

Plan wysłania rosyjskich wojskowych na Haiti, za którym stoją struktury prezydenckie, został chłodno

przyjęty w obu izbach Zgromadzenia Federalnego.

Władimir Łukin, przewodniczący komitetu ds. międzynarodowych w Dumie Państwowej, określił ten plan mianem "egzotycznego pomysłu". Znamieniem Łukina, pierwszego ambasadora post-komunistycznej Rosji w USA, wysłanie rosyjskich żołnierzy na Haiti byłoby sprzeczne z rosyjską konstytucją, w myśl której zgodę na udział w takiej operacji powinna wydać Rada Federacji.

Z kolei Siergiej Karaganow, doradca polityczny Borysa Jelicyna i członek wpływowej Rady Prezydenckiej, uznał, że operacja amerykańska na Haiti jest podyktowana żywymi in-

Ukraina

Rozporządzenie Kuczmy o walce z cholera

Prezydent Ukrainy Leonid Kuczma wydał rozporządzenie o utworzeniu komisji rządowej do walki z epidemią cholery. W myśl tego dokumentu rząd Republiki Krym, szefowie rad obwodowych oraz rad miejskich Kijowa i Sewastopola mają "lokalizować i hospitalizować chorych na cholera oraz osoby, które miały z nimi kontakt".

Pracownicy zakładów żywnia zbiorowego oraz przemysłu

spożywczego, gospodarki komunalnej, a także szkół i organizacji dziecięcych będą poddawani kontroli medycznej. Ministerstwa zdrowia, transportu i spraw wewnętrznych na Ukrainie i w Republice Krym oraz władze obwodów zaporoskiego i mikołajewskiego mają zorganizować punkty kontroli medycznej dla pasażerów wszystkich środków transportu, także prywatnych.

50 rocznica operacji "Wisła"

Skutki tajnego paktu Molotow-Ribbentrop dotychczas odczuwalne są w zachodnich obwodach Ukrainy. We Lwowie rozpoczął się światowy kongres zesłańców, poświęcony 50-leciu operacji "Wisła" — deportowaniu Ukraińców z ich etnicznych ziem w Polsce.

Zaledwie w 1945 roku przebrzmiały fanfary na cześć zwycięstwa w drugiej wojnie światowej, wzdłuż zachodniej granicy ZSRR rozpoczął się podział terytorium. Nikita Chruszczow i Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego, który działał ówczesnie za miast rządu, podpisali umowę "O

repatriacji Ukraińców z nowych terytoriów Polski, a Polaków — z terytorium Ukraińskiej SRR". Wtedy w ciągu września wywieziono 500 tys. Ukraińców z ich ziem etnicznych. Władze polskie pozwalały zabierać tylko to, co można było unieść. Ponad 140 tys. Polaków wyjechało do południowo-wschodnich rejonów Polski pozostawiając również swe mienie i domy. W czasie operacji "Wisła" obydwie strony nie unikały stosowania okrutnych metod, terroru i przemocy. Wynikiem takiego podziału terytoriów były tysiące grobów, całe wsie porośnięte trawą.

Łotwa

Przesłuchania domniemanych współpracowników KGB

Przed sądem w Rydze trwają przy drzwiach zamkniętych przesłuchania czterech członków parlamentu, podejrzanych o współpracę z KGB. Cała sprawa zaczęła się 27 kwietnia, kiedy to łotewski parlament zawiesił pięciu deputowanych — w tym dwóch ministrów — bowiem pojawiły się dowody, że byli oni współpracownikami tajnej radzieckiej policji politycznej.

Z tej piątki tylko były minister spraw zagranicznych Georgs Andrejews przyznał się do współpracy. 6 lipca

podał się do dymisji. Cztery pozostałe gwałtownie zaprzeczają oskarżenie. Wśród nich jest były minister bez tytułu Edvins Inkens.

Łotewskie ustawodawstwo nie przewiduje kar za współpracę z KGB. Jeśli parlamentarzystom udowodni się taką współpracę, to spadnie na nich moralna hańba i utracą swoje mandaty. Mogą być jednak ściągani za złożenie kłamliwych oświadczeń, bo przecież przed wyborami podpisali deklarację, że nigdy nie współpracowali z KGB.

Bośnia

Wznowiono loty do Sarajewa

Most powietrzny z dostawami humanitarnymi do oblężonego przez Serbów Sarajewa wznowiono po 24-godzinnej przerwie — poinformował sarajewski przedstawiciel Urzędu Wysokiego Komisarza ONZ do spraw Uchodźców.

Most powietrzny, będący jedną drogą zaopatrzenia dla 380 tysięcy mieszkańców, został przerwany ze względu na bezpieczeństwo po wybuchu w niedzielę gwałtownych walk w północnej części miasta.

Włochy

Aresztowanie eks-ministra spraw wewnętrznych

Policja aresztowała w Neapolu, podczas wielkiej obawy na członków camorry, chadeckiego eks-ministra spraw wewnętrznych Antonio Gava. Jest oskarżony o przynależność do mafii.

64-letni Gava, który był szefem resortu spraw wewnętrznych w gabinetach swych kolegów partyjnych, Ciriaco de Mity (1988) i Giulio Andreottiego (1989), w czasie swej długiej kariery politycznej był również ministrem poczty i komunikacji oraz finansów. Jako li-

der centrowej Partii Chrześcijańskiej Demokratycznej odgrywał w polityce włoskiej pierwszoplanową rolę do czasu marcowych wyborów 1994 r., które przypięczył w sposób chytry i rozpadł dotychczasowych partii rządzących, skompromitowanych w opinii publicznej wskutek gigantycznych afer korpacyjnych.

Wraz z Gawą aresztowano we włoskiej licznych bossów camorry, czyli neapolitańskiej mafii, oraz dwóch in- deputowanych chadeckich, Vincenzo Meo i Raffaele Russo.

Akcja humanitarna

Polska weźmie udział w operacji ONZ na Haiti

Rada Ministrów wyraziła wolę udziału Polski w akcji humanitarnej na Haiti oraz szkolenia kadra dla haitańskich policji w polskich ośrodkach. Minister obrony narodowej został zobowiązany do ustalenia szczególnych warunków udziału w operacji ONZ polskiego pododdziału wojskowych sił porządkowych.

Proponując czynnego udziału Polski w misji pokojowej ONZ na Haiti rząd rozpatrywał na wniosek prezydenta Lecha Wałęsy.

Minister spraw zagranicznych Andrzej Olechowski poinformował dziennikarzy, że rząd myśli o

wysłaniu na Haiti ok. 30 żołnierzy, a także — jeżeli zajdzie tego potrzeba — kilkusetosobowej grupy do prac logistycznych.

W najbliższym czasie do USA wyjedzie polski oficer, który weźmie udział w organizowaniu akcji sił międzynarodowych. Olechowski dodał także, że polski ambasador w Waszyngtonie pozostaje w stałym bezpośrednim kontakcie z dowództwem wojsk amerykańskich.

Wg szefa polskiej dyplomacji, rząd wyraził nadzieję, że sytuacja na Haiti będzie się rozwijała w "tak dobrym kierunku, jaki ukazał się

po udanych negocjacjach amerykańskich polityków" i będzie można osiągnąć cele rezolucji ONZ dotyczące Haiti bez potrzeby użycia siły.

Olechowski podkreślił, że operacja ONZ nie jest interwencją zbrojną, lecz działaniem prowadzonym za zgodą władz kontrolujących obecnie sytuację na Haiti — klasyczną akcją ONZ.

Niewykluczone, że — o ile zajdzie potrzeba — na Haiti pojadą polscy lekarze, gdyż — jak wyraził się Olechowski — Polska chce, aby jej udział w akcji był kompletny.

Dziedzictwo

Pomoc państwa

Do 50 proc. kosztów remontów obiektów zabytkowych uznanych za pomniki historii będzie mogło ich właścicielom zrefundować państwo — poinformował na konferencji prasowej w Warszawie prof. Tadeusz Polak, wiceminister KIS.

Na mocy zarządzenia Prezydenta RP za pomniki historii uznane zostały: rezerwat archeologiczny w Biskupinie, zespół klasztorny o.o. Paulinów na Jasnej Górze, zespół katedralny we Fromborku, część Gdańska w zasięgu obwarowań z XVII w., Katedra w Gnieźnie, Kazimierz Dolny, historyczna część Krakowa, zespół Zamku Krzyżackiego w Malborku, Ostrów Lednicki, Stare i Nowe Miasto w Toruniu, historyczna część Warszawy z Traktem Królewskim i Wilanowem, kopalnia soli w Wieliczce, historyczne centrum Wrocławia oraz historyczna część

Zamościa w zasięgu jego obwarowań.

Lista zabytków została opracowana przez Radę Ochrony Zabytków przy Ministrze Kultury i Sztuki. Opiniował ją Zespół Ochrony Zabytków Rady ds. Kultury przy Prezydencie RP.

Zarządzenie Prezydenta RP daje możliwość przedstawienia niektórych z tych obiektów Komitetowi Dziedzictwa Światowego do celu wpisania ich na "Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Naturalnego" i objęcia ochroną na podstawie paryskiej konwencji w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturowego i naturalnego.

Wcześniej na listę Światowego Dziedzictwa zostały wpisane: Stare i Nowe Miasto w Warszawie, Stare Miasto w Krakowie, zabytkowa część kopalni soli w Wieliczce, Stare Miasto w Zamościu, Oświęcim i Białowieża.

Aktualia sejmowe

Wydawcy przeciw ustawie o tajemnicy państwowej

Za "próbcę zdławienia wolności słowa" grupa wydawców i ludzi pióra związanych z b. opozycją antykomunistyczną uznała przyjętą 15 bm. przez Sejm ustawę o ochronie tajemnicy państwowej i służbowej. Poważna ona dziennikarzy prawa publikowania tajnych informacji, nawiązuje uzasadniały to "ważny interes społeczny".

"Oświadczamy, że nie zamierzamy się jej podporządkować i nadal rzetelnie będziemy informować społeczeństwo o wszystkich ważnych sprawach, również o wszelkich naruszeniach prawa ze strony władzy, afech itp. Zrobimy wszystko, żeby usta-

wa ta nie weszła w życie" — stwierdza oświadczenie, podpisane m.in. przez Grzegorza Bogutę (szefa PWN), Mirosława Chojeckiego (szefa NTP-Plus), Krzysztofa Czapańskiego (red.nacz. "Expressu Wieczornego"), mec. Wiesława Johanna, pisarza Tomasa Łubińskiego, Stanisława Michalkiewicza (red. nacz. "Najwyższego Czasu!"), Marka Nowickiego (Komitet Helsiński w Polsce). Sygnatariusze oświadczenia wzywają o przyłączenie się do niego "kolegów, którzy w czasach PRL-u pracowali w podziemnej wolnej prasie". Solidarność z autorami wyraził pos. Zbigniew Bujak.

Głosami posłów — głównie koalicji rządowej — Sejm odrzucił wniosek UW, by z obowiązku zachowania bezwzględnej tajemnicy państwowej zwolnić dziennikarzy, którzy mogliby ujawniać tajemnicę w "ważnym interesie społecznym". Ustawa trafi jeszcze do Senatu, a potem — do podpisu przez Prezydenta RP.

Sondaż

Prasa może ujawniać tajemnice

Dziennikarze powinni mieć prawo publikowania tajnych informacji, jeżeli uważają to za konieczne w interesie społecznym — uważa 66 proc. ankietowanych przez "Demoskop". 23 proc. respondentów sądzi, że prasa powinna zachowywać tajemnicę państwową w każdym przypadku. 10 proc. nie miało zdania.

15 bm. Sejm przyjął rządowy projekt ustawy o ochronie tajemnicy państwowej i służbowej, który nakłada obowiązek nieujawniania wiadomości określonej jako tajemnica państwowa na każdego, do kogo ona dotarła. Głosami posłów — głównie z koalicji rządowej — odrzucono wniosek UW, by zwolnić z tego dziennikarzy, którzy mogliby ujawniać tajemnicę w "ważnym interesie społecznym".

Za takim prawem dziennikarzy w sondażu "Demoskopu" opowiadali się przede wszystkim ludzie młodzi i lepiej wykształceni. Sondaż przeprowadzono 9-12 bm. na 973-osobowej, reprezentatywnej próbie dorosłych Polaków.

Komunikacja

Nowy dworzec kolejowy w Trakiszkach

Nowy dworzec kolejowy komunikacji międzynarodowej przekazano do użytku w Trakiszkach (woj. suwalskie). Stacja ta położona jest w pobliżu granicy z Litwą i kursują przez nią pociągi z Sętkoju (Litwa) do Suwałk i do Warszawy.

Zbudowany w ciągu dwóch lat dworzec jest obiektem nowoczesnym i jako jedyny na wschodniej granicy wyposażony jest w tzw. bramkę radiometryczną do wykrywania materiałów radioaktywnych. Ma też własny agregat prądowców, elektronicznie sterowany system rozjazdów oraz swoją kotłownią na olej napędowy. W budynku urzędowo boks odpraw celnych, pomieszczenia dla Straży Granicznej oraz duża i funkcjonalna poczekalnia dla pasażerów.

Echo historii

List otwarty kresowych żołnierzy AK

Uczestnicy obradującego w Międzyzdrojach Ogólnopolskiego Zjazdu Byłych Żołnierzy Kresowych Armii Krajowej wystosowali list otwarty do marszałka Sejmu Józefa Oleksego, w którym domagają się wprowadzenia do układu o przyjaźni z Republiką Litewską, klauzuli dotyczącej uznania AK — działającej w okresie II wojny światowej na terenie Wielkopol — za siłę zbrojną II RP, walczącej w ramach koalicji antyhitlerowskiej.

List wysłano w związku z oświadczeniem Sejmu Litewskiego, w którym usiłuje się podzielić Armię Krajową walczącą na terenie

Wileńszczyzny na antylitewską i wrogą oraz taką, która służyła walcząca z okupantem.

Autorzy listu uznają za niedopuszczalne systematyczne i bezpodstawne oskarżenia przez władze litewskie żołnierzy AK o mordowanie ludności litewskiej na terenie Litwy Wschodniej.

"W latach 1943 i 1944 byliśmy żołnierzami sił zbrojnych II Rzeczypospolitej i walczyliśmy na terenach stanowiących wówczas prawowitą własność Polski, co było zgodne z deklaracją ówczesnego rządu polskiego w Londynie" — podkreślają autorzy listu.

Lotnictwo

F-15 nad Słupskiem

Pierwszy raz od czasów II wojny światowej po polskich niebie latały amerykańskie samoloty bojowe. Piloci 48 Skrzydła Lotnictwa Myśliwskiego 3 Armii Lotnictwa Taktycznego, stacjonującego na jednym z lotnisk Wielkiej Brytanii, przyjechali do Rędzikowa pod Słupskiem na dwóch myśliwcach typu F-15. Do wizyty doszło z okazji święta 28 Pułku Lotnictwa Myśliwskiego stacjonującego w Rędzikowie — poinformował dziennikarza PAP dowódca pułku ppk pil. Ryszard Bruździak.

Amerykanie lataли na MIG 23 używających przez Polaków, a

polscy piloci mieli okazję uścisnąć za sterami F-15. Dowódca pułku R. Bruździak jako pierwszy polski pilot wystartował z polskiego lotniska na amerykańskim F-15. Powiedział, że samolot ten "czuje pilot", jest bardziej dynamiczny, bardziej manewrowy, pilot ma więcej informacji o tym, co dzieje się wokół, niż MIG 23. "Dodatkowym przydatkiem" — powiedział Bruździak — było to, że jeszcze parę lat temu było nie do pomyślenia, że będą mogli latać z amerykańskim pilotem na jego sprzecz". Dodał, że polskie lotnictwo dysponuje porównywalnym sprzętem, np. MIG 29.

Przeszłość i zamierzenia

Zjazd Historyków Polskich

W Gdańsku obraduje 15 Powszechny Zjazd Historyków Polskich, połączony z Walnym Zgromadzeniem Delegatów Polskiego Towarzystwa Historycznego.

Myślą przewodnią obrad zjazdu jest problematyka małych i wielkich ojczyzn, wychodząca naprzeciw zarówno przemianom zachodzącym w Europie, jak i nowej sytuacji w Polsce. Obrady toczą się w sześciu sekcjach chronologicznych, zajmujących się wskaza-

problematyką od starożytności do początków Polski Ludowej.

W zjeździe uczestniczy blisko 1200 osób, co daleko przerosło pierwotne zamiały i oczekiwania organizatorów, liczących na przybycie 300-400 historyków. Tak liczny ich udział jest — zdaniem uczestników — wyrazem potrzeb nurtujących środowisko historyczne, związanych z przezwyciężeniem przeszłości i zamierzeniami, by nadać badaniom historycznym właściwy bieg.

Medycyna

Kongres Polskiego Towarzystwa Gastroenterologii w Krakowie

Choroba wrzodowa żołądka i dwunastnicy oraz nowotwory żołądka — to główne tematy obradującego w Krakowie VI Kongresu Polskiego Towarzystwa Gastroenterologii, w którym uczestniczy 1200 lekarzy i naukowców z Polski i zagranicy.

"Polska ciągle zajmuje czołowe miejsce na świecie pod względem

zachorowalności na raka żołądka; musimy się w pierwszej zwrocie" — powiedział PAP dr Leszek Mellibruda z komitetu organizacyjnego Kongresu. "Jeśli zaś chodzi o śmiertelność w Polsce, to choroby nowotworowe przewodu pokarmowego są na trzecim miejscu, po chorobach serca i wypadkach" — dodał.

Prawo

Lepper odwołuje się

Andrzej Lepper, przywódca "Samobrony" złożył zażalenie do Sądu Rejonowego w Słupsku na postanowienie Prokuratora Rejonowego o przedłużeniu tymczasowego aresztowania wraz z wnioskiem o uczestnictwo osobiste w postępowaniu sądowym z zażaleniem — poinformował dziennikarza PAP rzecznik prasowy Związku Zawodowego Rolnictwa "Samobrona" Stanisław Mojsa. Lepper motywuje zażalenie "politycznym podłożem sprawy",

odrzuca zarzut namawiania do fałszywych zeznań i twierdzi, że zdarzenie w Kobylnicy (pobiec zarządcy komisarycznego gospodarstwa ogrodniczego) nie miało "wysokiego stopnia społecznego niebezpieczeństwa".

Według Leppera, dalsze przetrzymywanie go w areszcie powoduje bardzo duże straty w jego gospodarstwie rolnym, co w konsekwencji "może doprowadzić do niemożliwości wywiązania się z zobowiązań wobec Państwa, Gminy i Banków".

LEGITYMACJA DO EUROPY

— Panie Profesorze, jak doszło do konferencji na temat "Wielkie Księstwo Litewskie i jego spuścizna" w Trokach? Kiedy przeczytałam ten tytuł w notatce agencji, zdumiałam mnie. I chociaż nie oddaje (z tego co slyszałam) całokształtu poruszanych problemów, to jednak brzmi zachęcająco.

— To nie jest pierwsze tego rodzaju spotkanie. To jest ciąg spotkań historyków, psychologów, socjologów, (ale głównie historyków) z Polski, Ukrainy, Litwy, Białorusi — a więc z czterech krajów dawnej Rzeczypospolitej.

— Kiedy i gdzie odbyło się pierwsze takie spotkanie? Kto był jego inicjatorem?

— Pierwsze odbyło się w Rzymie w 1990 roku. Wzięli w nim udział historycy z Polski, Litwy, Ukrainy, przedstawiciele emigracji z tych krajów. Ze strony Polski byli np. Miłosz, Kamiński i in. To było niesłychanie ważne spotkanie, gdyż uczestniczyli w nim ludzie z naszych krajów, a nie we wszystkich z nich była już ogłoszona niezależność.

Zdecydowaliśmy się podjąć wspólną pracę nad dziedzictwem dawnej Rzeczypospolitej. Prace intelektualną. Aby na nowo opracować historię naszych krajów. To było bardzo nowe i bardzo ambitne zamierzenie. Zamknęliśmy się w jednym z klasztorów rzymskich i przez cały tydzień wakowaliśmy sprawę. Właśnie tu postanowiliśmy, że podejmujemy wspólną pracę nad odczytaniem dzieł czterech naszych narodów po nowemu.

— To rzeczywiście bardzo trudne zadanie i nowe. Z tego powodu wydaje mi się trochę utopijne. Nie dorosiliśmy do niego... No bo każdy stara się nacisnąć tę koldkę na siebie...

— Tak. Jak dotąd każdy z historyków przedstawił dzieje Rzeczypospolitej według swego widzimisie. Z różnych powodów. Zapomniał natomiast o wspólnym dorobku. Na ten wspólny dorobek zwrócili uwagę nasi koledzy z Zachodu. Nasi przyjaciele. Bo nieprzysięciele, którzy dokonali rozbioru, utrzymywali, że trzeba było to zrobić "ponieważ oni nie mogli sami się dogadać, dać radę z zarządzaniem — jak mają wolność, to zaczynać się kłócić i bić". To była strasza doktryna Petersburga — Berlina — Wiednia. Przez 200 lat.

Nasi przyjaciele, natomiast, popatrzyli z daleka na Rzeczpospolitą i powiedzieli: "Słuchajcie, przeczytajcie to takie ciekawe rzeczy, dlaczego nie piszecie o tym?" Właśnie Francuzi na Sorbonie mówili mi: "Naużecie nas, jak się to robi. Te wasze kraje, które przetrwały w XX wieku strasziwie rzeczy — totalitaryzmy — ostały się...". Niestety, my sami zapominamy o naszym wspólnym, zapominamy, że były w nim również dobre strony. Jesteśmy zakompleksowani, zagubieni. A to Francuzi mówią: "My chcemy od was się uczyć. Naużecie nas jak wygląda współżycie".

Nie ceniliśmy tego, bo w totalitaryzmie myśleliśmy tylko o tym, co nasze, a co nie nasze, co litewskie, polskie, ukraińskie. W tym wszystkim zapominaliśmy o człowieku, o wspólnym doświadczeniu kulturowym, ludzkim. Dopiero dzisiejsza humanistyka koncentruje swoje zainteresowania na człowieku, na kulturze, zaczyna doceniać wspólne opracowane wartości.

Dzisiaj, gdy procesy integracji są na czeluściach świata (z pełnym poznanowaniem dla mauluczych), najbardziej ceni się wszelkie tradycje, gdzie było współżycie różnych kultur, różnych religii, tradycji. Doświadczenie Rzeczypospolitej i Wielkiego Księstwa Litewskiego w nim, gdzie ludzie żyli — w większym lub mniejszym stopniu — w zgodzie, spokoju, w oparciu o różne prawa — miejskie, wiejskie, prawa chłopów, szlachy, mieszczan, Żydów, Karaimów, unitów, prawosławnych, katolików — staje się jednym z najciekawszych doświadczeń europejskich.

Więc po tym Rzymie nasze konferencje stały się regularne: spotykaliśmy się następnie w Kamieńcu Podolskim na Ukrainie, w Grodnie na Białorusi, teraz w Trokach na Litwie. Każde następne spotkanie nazywamy Rzymem-2, Rzymem-3 itd. Ja jestem przewodniczącym Komitetu Rzymskiego.

— Troki są więc Rzymem-4?

— Tak. Następne spotkanie odbędzie się znów w autentycznym Rzymie.

— Czy można spodziewać się, że po tej konferencji powstana jakis prace naukowe? Czy można już mówić o jakichś wynikach?

— Z tym trzeba zacząć. O wynikach musimy mówić bardzo ostrożnie. Zamiar był dokładnie określony — dziedzictwo Wielkiego Księstwa Litewskiego. W 1995 roku mija 200-setna rocznica rozbioru Rzeczypospolitej i Wielkiego Księstwa. W tym świetle bardzo ważne jest, że robia to historycy 4 krajów — nie jedni czy drudzy — ale wszyscy razem. Zastanawiamy się razem nad tym, czym było Wielkie Księstwo Litewskie i co znaczy jego dziedzictwo dla nas... Były na konferencji różne referaty, ale całość wydaje się bardzo interesująca z tego powodu, że odbiega od schematów szkolnych, które często stosowano w różnych naszych krajach. Jest więc to przedsięwzięcie otwarte na wiek XXI.

— Kiedyś slyszałam, jak piloci wycieczek w Wilnie mówią o królach Rzeczypospolitej obojga narodów mówili o nich w takiej kolejności: Wielki Książę Litewski i król Polski... To brzmiało dość prowincjonalnie... Minęło wiele lat i oto w tych dniach w prasie przeczytałam notatkę o konferen-

dokonywanej niezwykłych odkryć. Poza tym — ja muszę coś całkiem inaczej ująć, bo wiem, że to przeczytają inni. To jest niezwykle kształtace, nowoczesne.

Widziałem, jaki wysiłek wkładają w stworzenie nowoczesnych dziełw Niemcy, Francuzi. I to oni powiedzieli nam — słuchajcie, dlaczego wy nie robicie tego wspólnie?.. Musimy razem (właśnie razem), spojrzeć na wszystko po nowemu. To wychodzi poza ramy jednego kraju.

— Czy historycy muszą dawać konkretne odpowiedzi na to co było "nasze-wasze"? Czy taki był cel konferencji?

— To nie jest najważniejsze. Wchodzimy w świat, w którym granice będą miały symboliczne znaczenie. To jest oczywiste.

Co się tyczy historii i jej wniosków... Historia — to nie jest mówienie tylko o przeszłości. Zmusza ona człowieka do zastanowienia, myślenia. Historia ułatwia zrozumienie współczesności, odkrywa perspektywę, pozwala ustalać rzeczywistą wagę spraw.

1918 roku, historycy stworzyli Federację Towarzystw Historycznych Europy Wschodniej. Podjęli bardzo ciekawą współpracę międzynarodową. W 1939 roku tę pracę przerywano. Ani Niemcy, ani Rosja nie były zainteresowane w jej kontynuowaniu. Dziś podjęliśmy tę przedwojenną inicjatywę. W nowych warunkach. Potrzebne jest przeprowadzenie pewnych tradycji — od początku do końca. To bardzo ciężka praca, ale już dajęca wyniki. Bo np. Węgrzy, Słowacy zainteresowali się naszą pracą. Chcą się do niej włączyć. Wtedy historia Europy nie będzie wyłączała tak, że tylko Zachód francusko-niemiecki i Rosja kształtowały Europę, a w środku była dziura. Rosjanie po II wojnie światowej narzucili taką wizję: jest Europa zachodnia i Europa Rosyjska. I to przeszło wszędzie — we Francji, Ameryce. My teraz robimy ten schemat: między Rosją a Niemcami jest grupa bardzo starych krajów o bogatych tradycjach, kulturze, ciekawych formach współżycia.

— Wiem, że napisał Pan wiele ciekawych prac z zakresu rozwoju polskich klasztorów, zakonów...

— W ogóle chrześcijaństwa. Napisałem "Dzieje chrześcijaństwa w Polsce". Wydana została we Francji, Anglii, Włoszech. To moja bardzo osobista tematyka. Miałem wykłady na ten temat w Sorbonie, Ameryce. Dzięki temu mam więc związek ze współczesną myślą historyczną i humanistyczną świata.

— Jak jeszcze prace ma Pan w swym dorobku?

— Historia Środkowej — Polski i Europy Wschodniej i Wschodniej, "Europa Słowiańska" w końcu wieków średnich". Ale przede wszystkim publikacje z zakresu dziełw chrześcijaństwa, w różnych językach.

— Jak mają się sprawy z historią chrześcijaństwa na Litwie?

— W jakimś sensie zachaczam w swych pracach i o to — poprzez dzieje Rzeczypospolitej... Na Litwie ta nauka jest w powijakach. Robi się dopiero podstawa. Dlatego tak ważne jest dla nich nasze doświadczenie. Proszę nas o książki. Posyłamy je bardzo chętnie. Ja osobiście wysłałem dwutomowe studia pod moją redakcją nad historią dominikanów, franciszkanów. Bo myśmy robili olbrzymią robotę jeszcze w okresie komunistycznym — wydawaliśmy książki historyczne, mapy. Pozwalałami sobie w KULu na pewien luz... Muszę pani powiedzieć, że jednak na Litwie już coś się robi w tej dziedzinie. Są zapowiedzi czegoś dobrego...

— Chrześcijaństwo w swym zaraniu było ruchem postępowym, służyło rozwojowi kultury, umocnieniu państwowości... Jak jest teraz?

— Dzisiaj, coraz bardziej jesteśmy przekonani wszyscy — a mówię w imieniu Rady Wykonawczej UNESCO, której jestem członkiem — wszyscy jesteśmy przekonani, że nie ekonomika, lecz kultura leży u podstaw. A w kulturze — jednym z podstawowych elementów jest religia. I jeżeli mamy ratować człowieka przed wszelkimi kataklizmami współczesności — to musimy wszystko zrobić, aby go umocnić. I każdy czynnik, który umacnia kulturę (a takim jest religia) — się liczy.

— To nie było pierwsze Pana spotkanie z Wilnem, prawda?

— Nie. Byłem tu w pierwszą rocznicę odzyskania przez Litwę niepodległości. Jeszcze koło Sejmu stały barykady, jeszcze było "gorąco". Przemawiałem w Parlamencie Litewskim w imieniu Sejmu Polskiego. Byłem w Pierwszej Solidarności i w ogóle zawsze bardzo czynny — rękę straciłem w Powstaniu Warszawskim... Ale mam też powiązania z Wilnem bardziej osobiste — moja żona jest wilanianką.

— Czy ma Pan w Wilnie jakis ulubiony zakątek?

— Cała Starówka jest tym zakątkiem. To wielkie bogactwo. Jezeli się porówna Wilno z Mińskiem...

— No tak... Nie znajduję Pan jednak, że Wilno jest zapuszczone?

— Mimo zapuszczenia, jest wciąż piękne. Musimy doprowadzić do tego, aby stało się zabijaniem zerowym UNESCO. Mamy możliwość to zrobić przez organizacje międzynarodowe.

— Życzę więc Panu i sobie sukcesywnienia tego zamierzenia, wszak jesteśmy obywatelami świata.

Rozmawiała
Barbara ZNAJDZIŁOWSKA
Fot. Marian Paluszkiwicz

HISTORIA WSPÓLNIE PISANA

Rozmowa z prezydentem Polskiego Narodowego Komitetu UNESCO, profesorem Instytutu Europy Wschodniej, przewodniczącym Federacji Instytutów Europy Środkowo-Wschodniej, profesorem Katolickiego Uniwersytetu lubelskiego dr Jerzym KŁOCZOWSKIM

cji w Trokach, gdzie mówiło się o tym, że... "Polacy zachowują się na konferencji poprawnie, natomiast Białorusini — roszczą pretensje do tego, że Litwa była swego czasu częścią Białorusi". Co Pan na to? Czy takie podejście do spraw — "nasze wasze" — nie uniemożliwi pracy nad wspólnymi dziełami?

— Ach, to są sowieckie bolączki. Dziełami wszystkiego na "nasze i wasze". Jezeli chodzi o Białorusinów, to wypowiadają się przesadzone. Nasi białoruscy koledzy czynią olbrzymi wysiłek, żeby robić pewne rzeczy. Problem nie jest litewsko-polski czy polsko-białoruski, lecz litewsko-białoruski. Przy dziedzictwie Wielkiego Księstwa Litewskiego. Oba te kraje — Litwa w małych granicach i Białoruś w swoich granicach — dławią się legitymacją historyczną. Dlatego też tak duża jest tu rola Ukraińców, Polaków, którzy jak gdyby rozszerzają horyzonty obrazu. Mówimy, że jedną z cech podstawowych naszych wspólnych tradycji jest pluralizm, współżycie różnych narodów, kultur. To jest wielka tradycja europejska. I my o tym mówimy. Rozbijamy koncepcje jednoetniczności... co zresztą stanowi genius locus Wilna, prawda?... Mamy ogromny wspólny interes — pokazujemy naszego współżycia — długiego i owocnego. Nie idealizowanego, ale współżycia, które było wielką kartą w historii Europy.

I jezeli teraz szukamy swego miejsca w Europie, to mówimy, że mamy legitymację długiej tradycji współżycia. To jest wielka stawka, wielka karta europejska, która jest niezmierznie ważna dla nas wszystkich. I nie tylko dla nas. Chcemy włączyć to jeszcze Żydów, te wszystkie grupy etniczne, które współżyły ze sobą przez setki lat. Szukamy formuły współżycia — czy ludzie zawsze się wybijali, czy zawsze były czystki etniczne — te strasziwe barbaria XX wieku (wieku obłądę, jak nazwał to Z. Brzeziński). Niektórzy nam bowiem mówią — w tej waszej Europie stał was jedynie na czystki etniczne (przykład Bośnia). Więć nasza stawka polega na tym — że albo będziemy robili te czystki etniczne, albo przypomniemy sobie, że mieliśmy długi okres współżycia i wyciągniemy z niego pozytywne wnioski.

Ze wszystkich stron czyni się więc olbrzymi wysiłek. Pracujemy jednocześnie nad nowymi historiami Litwy, Białorusi, Ukrainy, Polski. Ale każdy fragment musi być odczytany, przedyskutowany przez wszystkich. To jest bardzo pasjonujące — w trakcie tego

Współcześni nie zdają sobie sprawy, co jest naprawdę ważne, a co przemijające, ulotne...

— Ale są kraje, które chcą się zamknąć w swych granicach, wystawić strażę, pilnować wiejsca...

— To barbaria, obłęd XX wieku, skrajny totalitaryzm komunistyczny czyli nazizm. Zamknięcie ludzi w klatce — to neokomunizm. Oszwem, takie propozycje są. Trzeba przeciwstawić im świat, w którym istnieje poszanowanie ludzi, od najmniejszej komórki — od rodziny, gminy i dalej — wtedy wszystko nabierze innego wymiaru. Potem — wcale nie jest tak, że jakieś państwo jest piępkim świata. Każde państwo jest częścią większej wspólnoty ludzkiej. Zrozumienie tego — to dzisiaj jedynie wyjście dla świata.

— Żłoczona Europa?

— Coś w tym sensie, ale Europa też nie może się zamknąć, zapominać o pozostałym świecie. Bo wtedy się robi — no nie wiem — wojna amerykańsko-europejska. Europa musi szukać w świecie integracji i wielkich bloków.

— Czy o tym właśnie mówił Pan w Trokach?

— Tak. Miałem kilka referatów, ale w szczególności mówiłem również o sprawach ogólnych, o tym jak dzisiaj podchodzimy do historii, jaki jest współczesny język nauki, jak staramy się zatracać język XX wieku, jak musimy otwierać się na inne kultury. Trzeba o tym mówić wszędzie i bardzo pomocno mogą tu być mass media, bo mamy przecież jeszcze te sprużone powiewki. Te straszliwa spuścizna. W dzisiejszym myśleniu — człowiek jest centrum. Nie państwo, nie kościół... Zresztą sam papież to znakomicie określił: człowiek, który staje się człowiekiem przez kulturę... A potem — to wszystko ma objąć praktyczne znaczenie — potrzebujemy nowych książek z dziedziny historii, nowych ujęć... Ja bym na przykład chciał, aby Polacy na Litwie zrozumieli, że dla nich jest to droga i powołanie... Utrzymujemy naszą tożsamość, pamiętając o Polsce, tych najlepszych polskich tradycjach, mogą budować nową rzeczywistość, kształtować nowe spojrzenie na świat, wykorzystując doświadczenie obojga narodów. To trzeba doceniać, wychodzić tego strasznego zacieklenia...

— Czy konferencja w Trokach złożyła podstawy jakichś wspólnych publikacji?

— To nasz cel, ale cel bardzo trudny. Kiedy Polska odzyskała niepodległość w

Ustawa Republiki Litewskiej nr 1-528 z dn. 5 lipca 1994 r.

O spółkach akcyjnych

1) z zamkniętej spółki akcyjnej na spółkę akcyjną — rejestrując akcje w Komisji Papierów Wartościowych;

2) ze spółki akcyjnej na zamkniętą spółkę akcyjną — anulując rejestrację emisji akcji w Komisji Papierów Wartościowych.

6. Reorganizacja ze zmianą statusu spółki — to anulowanie statusu specjalnego przeznaczenia spółki przez zmianę jej statusu.

7. Reorganizowane spółki powinny opracować projekt reorganizacji, w którym mają być wskazane:

- 1) nazwa, rodzaj, siedziba każdej reorganizowanej spółki;
- 2) oszacowanie majątku każdej reorganizowanej spółki;
- 3) przebieg i terminy reorganizacji;
- 4) kryteria i przepisy podziału akcjonariuszy i ich akcji spółek, związanych z reorganizacją, między spółki, które będą działały po reorganizacji;
- 5) wymiana posiadanych akcji na nowe, uwzględniając różnice, stosunek cen, liczbę nowych akcji według klasy i ich wartość nominalną;
- 6) różnicę cen akcji posiadanych przez akcjonariuszy i otrzymanych po reorganizacji, wypłacaną w gotówce. Wypłaty gotówką nie mogą przekraczać 10% wartości nominalnej akcji;
- 7) tryb i terminy wydawania nowych akcji;
- 8) majątkowe i niemajątkowe prawa akcjonariuszy i innych właścicieli papierów wartościowych po reorganizacji, terminy ich uzyskania;
- 9) spодzielane wskaźniki działalności gospodarczej spółek, działających po reorganizacji;
- 10) uprawnienia nadawane na okres organizacji organom administracji, rewidentom i ekspertom.

Razem z projektem reorganizacji musi być opracowany statut każdej spółki, która będzie działała po reorganizacji.

8. Zarząd każdej reorganizowanej spółki sporządza na piśmie obszerną ocenę projektu reorganizacji, a także wyznacza jednego lub więcej ekspertów dla ekspertyz projektów reorganizacji. Eksperti mają prawo uzyskać od reorganizowanych spółek wszelką, związaną z tym informację. Protokół ekspertyzy, który powinien zawierać wnioski, dotyczące oceny majątku, warunków kredytowania i zmiany ceny akcji, ekspertyzy przedstawiają zarządowi na piśmie przed ogłoszeniem walnego zebrania akcjonariuszy.

9. Każda spółka powinna publicznie powiadomić o przewidywanej reorganizacji co najmniej o 30 dni przed walnym zebraniem akcjonariuszy, na którego porządku dziennym przewidziano rozpatrzenie sprawy jej reorganizacji. Każdy akcjonariusz ma prawo zapoznać się z projektem reorganizacji, jego ocenami, wskaźnikami działalności reorganizowanych przedsiębiorstw i protokołami ekspertyzy, jak też kopiować te dokumenty.

10. Akcjonariusze mogą przyjąć uchwałę w sprawie reorganizacji spółki i jednocześnie zatwierdzić projekt reorganizacji oraz przygotowany statut co najmniej 2/3 głosów akcji każdej klasy. Zaskarżyć do sądu uchwałę walnego zebrania o reorganizacji, posiadający co najmniej 1/2 głosów akcji każdej klasy.

11. Spółka, wobec której wytoczono sprawę o upadłość, albo wobec której stosuje się nieobowiązkową procedurę upadłości, może być zreorganizowana

w trybie określonym przez ustawę Republiki Litewskiej o bankructwie przedsiębiorstw.

12. O reorganizacji spółki ogłasza się publicznie trzykrotnie z odstępem co najmniej 2 miesiące, albo powiadamia się na piśmie każdego akcjonariusza i wierzyciela.

13. Po reorganizacji statutu działających spółek rejestruje się po pierwszym walnym zebraniu akcjonariuszy. Sprawy rejestracji reorganizowanych przedsiębiorstw reguluje ustawa o rejestracji przedsiębiorstw.

Artykuł 11. Likwidacja spółki

1. Podstawa do likwidacji spółki może być:

1) zakończenie określonego w statucie terminu działalności spółki;

2) decyzja sądu lub zebrania wierzycieli w sprawie likwidacji zbankrutowanej spółki. W tym przypadku spółkę likwiduje się w trybie określonym przez ustawę o bankructwie przedsiębiorstw;

3) decyzja sądu w sprawie likwidacji spółki za naruszenia praw, określonych w ustawach Republiki Litewskiej;

4) uchwała walnego zebrania akcjonariuszy (gdym przeciwko spółce nie wszczęto sprawy o upadłość).

2. Instytucja, która postanowiła zlikwidować spółkę, wyznacza likwidatora (administratora likwidowanej spółki).

3. Likwidator w trybie określonym przez ustawę o rejestrze przedsiębiorstw powiadamia dyspozytora rejestru, który rejestrował spółkę, o zmianie statusu spółki i udziela danych o likwidatorze. Gdy spółka otrzyma status likwidowanego przedsiębiorstwa, przed jej nazwą umieszcza się słowo "likwidowana".

4. Likwidowana spółka może zawierać tylko transakcje związane z jej likwidacją, jak też inne, które przewiduje uchwała o likwidacji.

5. O likwidacji spółki ogłasza się publicznie trzykrotnie z odstępem co najmniej 2 miesiące albo powiadamia się na piśmie każdego akcjonariusza i wierzyciela.

6. Majątek spółki może być dzielony między akcjonariuszy dopiero po upływie 2 miesięcy od tego dnia, gdy po raz trzeci ogłoszono publicznie lub powiadomiono na piśmie wszystkich akcjonariuszy i wierzycieli o likwidacji spółki.

7. Jeżeli zaistniała spory co do spłacania długów spółki, to majątek spółki może być podzielony między akcjonariuszy, dopóki sąd nie rozstrzygnie tego sporu i nie dokona się rozliczeń z wierzycielami. Spory, dotyczące zastawionego majątku spółki, są rozpatrywane w trybie, określonym przez ustawę Republiki Litewskiej o hipotece.

8. Po spłaceniu podatków do budżetu, rozliczeniu się z wierzycielami i pracownikami, pozostały majątek likwidowanej spółki dzielony jest między akcjonariuszy proporcjonalnie do nominalnej wartości akcji, należących do nich na prawach własności. Analogicznie dzielony jest ujawniony później majątek spółki. Jeżeli akcja spółki nadają inne uprawnienia, to podczas podziału majątku należy uwzględnić te uprawnienia.

Artykuł 12. Pełnomocnictwa likwidatora

1. Likwidator ma uprawnienia i obowiązki zarządu spółki. Reprezentuje on likwidowaną spółkę w sądzie, w stosunku z władzami państwowymi i instytucjami administracji, innymi osobami prawnymi i fizycznymi.

2. Likwidator spółki:

1) dokonuje inwentaryzacji wartości materialnych, finansowych i sporządza protokołów ich przyjęcia, spo-

rzęda sprawozdawczość finansową (bilans likwidacyjny) spółki początkowego okresu likwidacji;

2) kończy realizowanie powinności na podstawie wcześniej zawartych transakcji i zawiera nowe transakcje zgodnie ze swymi kompetencjami;

3) kończy transakcje z wierzycielami i dłużnikami spółki;

4) rozdziela między akcjonariuszy pozostały majątek spółki;

5) sporządza akt likwidacji spółki;

6) wyrejestrowuje zlikwidowaną spółkę w trybie określonym przez ustawę o rejestrze przedsiębiorstw.

3. Jeżeli likwidacja spółki trwa kilka lat, to po zakończeniu każdego roku gospodarczego likwidator w ciągu 3 miesięcy sporządza roczny bilans finansowy i sprawozdanie z likwidacji. Prawo zapoznania się z tymi dokumentami mają wszyscy akcjonariusze i zainteresowane bezpośrednio osoby trzecie.

4. Likwidator ponosi odpowiedzialność wobec spółki i osób trzecich za straty spowodowane jego winą.

5. Akcjonariusze, posiadający akcje, których wartość nominalna wynosi co najmniej 1/10 kapitału zakładowego, mają prawo zwrócić do sądu w sprawie zmiany likwidatora.

Rozdział III

PRAWA I OBOWIĄZKI SPÓŁKI ORAZ AKCJONARIUSZY

Artykuł 13. Prawa i obowiązki spółki

1. Każda spółka powinna mieć własną nazwę, w której obowiązkowo są słowa "spółka akcyjna" lub "zamknięta spółka akcyjna", albo odpowiadające tym słowom skróty — "SA", "ZSA". W nazwie inwestycyjnej spółki akcyjnej powinny być zawarte słowa — "inwestycyjna spółka akcyjna" albo skróty tych słów "ISA". Nazwa spółki powinna odpowiadać wymaganiom zatwierdzonych przez rząd przepisów o nazwach przedsiębiorstw, instytucji, organizacji. Spory dotyczące nazwy spółki rozstrzyga sąd.

2. Spółka może:

1) posiadać konta w instytucjach bankowych, zarejestrowanych w Republice Litewskiej i innych państwach, własną pieczęć i zmieniać ją oraz używać według własnego uznania;

2) kupować czy innymi sposobami naabywać majątek, jak też go sprzedawać, wydzierżawiać, zastawiać czy dysponować nim w inny sposób;

3) kupować czy innymi sposobami nabywać i posiadać prawo własności, jak też emitować, przekazywać, zastawiać czy w inny sposób wykorzystywać inwestycyjne i kredytowe papiery wartościowe. Jeżeli nabywanie akcji i korzystanie z uprawnień, jakie one dają, zmniejsza konkurencję między spółkami (przedsiębiorstwami) lub konkurencję w odpowiedniej sferze działalności gospodarczej, to może być ograniczona ilość posiadanych i nabywanych akcji innej spółki w trybie określonym w ustawie Republiki Litewskiej o konkurencji;

4) prowadzić działalność gospodarczą w Republice Litewskiej i poza jej granicami;

5) przeznaczać środki na cele charytatywne, ochronę zdrowia, kulturę, naukę, oświatę, kulturę fizyczną i sport, jak też na likwidację skutków klęsk żywiołowych, stanu nadzwyczajnego;

6) zawierać umowy, podejmować zobowiązania, pożyczać środki własnego kapitału i zaciągać pożyczki pieniężne na procenty, określane w umowie;

7) ustalać ceny, stawki i taryfy na własną produkcję, z wyjątkiem przypadków, przewidzianych w ustawach Republiki Litewskiej;

8) opracowywać i realizować systemy wypłacania dodatków emerytalnych i zasiłków, gratyfikacji i przywilejów;

9) reorganizować się, być zaktzywizmem i akcjonariuszem innej spółki;

10) być częścią w stowarzyszeniu, koncerny i konsorcja, jeżeli nie jest to sprzeczne z ustawą o konkurencji.

Spółka może też posiadać inne, nie określone w tej ustawie prawa i obowiązki cywilne, jeżeli to nie jest sprzeczne z ustawami Republiki Litewskiej.

3. Jeżeli spółka nabywa kontrolny pakiet akcji innej spółki, wówczas ta staje się kontrolowaną spółką. Na kontrolny pakiet akcji składają się akcje, które dają posiadaczowi ponad 50 % głosów na walnym zebraniu akcjonariuszy. Kontrolowana spółka jest filiją, a kontrolująca ją — spółką patronującą. Spółka filijna nie może nabywać akcji spółki patronującej.

Artykuł 14. Prawa i obowiązki akcjonariuszy

1. Prawa majątkowe i niemajątkowe akcjonariuszy oraz ich obowiązki określają niniejsza i inne ustawy Republiki Litewskiej, statut spółki.

2. Akcjonariusze nie mają żadnych zobowiązań podatkowych wobec spółki, z wyjątkiem zobowiązania dotyczącego opłacenia w określonym trybie wszystkich subskrybowanych akcji po cenie emisji. Uchwała walnego zebrania akcjonariuszy, zobowiązująca wszystkich lub część akcjonariuszy do wpłacenia dodatkowych udziałów jest nieważna, jeżeli chociażby jeden z nich nie zgadza się z uchwałą.

3. Jeżeli spółka ulega likwidacji i nie wystarcza jej środków na spełnienie swych powinności, to do akcjonariuszy, którzy nie opłacili akcji, można żądać opłacenia ich w trybie określonym w umowie o subskrypcji akcji.

4. Akcji nie dzieli się na części. Jeżeli jedna akcja należy do kilku właścicieli, to wszyscy jej właściciele uważani są za jednego akcjonariusza. Z uprawnień, jakie daje akcja, korzysta jeden z właścicieli na podstawie zatwierdzonego notarialnie porozumienia między nimi. Za powinności akcjonariuszy właściciele akcji ponoszą solidarną odpowiedzialność.

Artykuł 15. Prawa majątkowe akcjonariuszy

1. Akcjonariusz posiada następujące prawa majątkowe:

1) otrzymywać część zysku (dywidendę) spółki;

2) otrzymać część majątku likwidowanej spółki;

3) nieodpłatnie otrzymać akcje, jeżeli kapitał zakładowy jest zwiększany ze środków spółki;

4) prawem pierwszeństwa nabywać emitowane przez spółkę akcje, jeżeli jej statut nie przewiduje czegoś innego;

5) zapisać w testamencie wszystkie lub część akcji jednej lub kilku osobom;

6) sprzedać lub innym sposobem przekazać wszystkie lub część akcji innym osobom na własność;

7) posiadać inne prawa majątkowe, przewidziane w statucie spółki.

2. Akcjonariusze mają prawo żądać od spółki zwrotu ich udziałów w przypadkach przewidzianych w siódmej i ósmej częściach artykułu 6, w części trzeciej artykułu 8, w części trzeciej artykułu 40, w części czwartej artykułu 42 niniejszej ustawy.

Artykuł 16. Niemajątkowe prawa akcjonariuszy

1. Akcjonariusze posiadają następujące prawa niemajątkowe:

1) uczestniczyć w zebraniach akcjonariuszy z prawem głosu decydującego, jeżeli ustawa lub statut nie przewidują czegoś innego;

2) otrzymywać informację o działalności gospodarczej spółki;

3) zaskarżyć w sądzie uchwałę walnego zebrania akcjonariuszy, zarządu;

4) inne przewidziane w statucie prawa niemajątkowe.

2. Jeżeli wszystkie akcje spółki, dające prawo głosowania, mają jednakową wartość nominalną, to każda akcja daje na zebraniu akcjonariuszy po jednym głosie.

3. W statucie spółki może być prze-

widziany przepis, że niektórym rodzajom akcji nie daję się prawa głosowania.

4. Akcjonariusz nie ma prawa głosowania, gdy walne zebranie akcjonariuszy rozstrzyga wyszczególnione w części siódmej artykułu 3 i w punkcie 9 części trzeciej artykułu 19 niniejszej ustawy kwestie, których rozstrzygnięciem akcjonariusz jest zainteresowany bezpośrednio.

5. Jeżeli akcja, dając prawo głosowania, mają odmienną wartość nominalną, to jedna akcja o najmniejszej wartości nominalnej daje jej właścicielowi jeden głos. Liczba głosów, jakie dają inne akcje, jest równa ich nominalnej wartości, podzielonej przez najmniejszą nominalną wartość akcji. W statucie spółki może być przewidziany również inny tryb określania liczby głosów, jednakże ilość głosów, jakie daje akcja, powinna być proporcjonalna do jej wartości nominalnej, wyliczając wyjątek przewidziany w części trzeciej niniejszego artykułu.

6. Prawo głosowania na walnych zebraniach akcjonariuszy, odbywających się przed terminem opłaty pierwszej emisji akcji, dając akcje, opłacane co najmniej w 1/4 ceny ich emisji, następnie — dopiero całkowicie opłacone akcje.

7. Na żądanie akcjonariusza, spółka powinna przedstawić do zapoznania się lub skopiowania roczny oraz pośredniej sprawozdawczości finansowej, sprawozdanie zarządu o działalności spółki, protokoły walnego, listy rejestracji akcjonariuszy. Inne dokumenty powinny być udostępniane akcjonariuszowi, jeżeli nie zawierają tajemnic służbowych, których ujawnienie mogłoby wyrządzić szkodę stracie majątkowej. Zabrania się odmowy udostępnienia informacji z innych przyczyn. Odmowa udostępnienia żądanych dokumentów musi być przedstawiona na piśmie, jeżeli tego domaga się akcjonariusz. Spory dotyczące prawa akcjonariusza do informacji rozstrzyga się sądownie.

8. Akcjonariusze, jeśli wartość nominalną posiadanych przez nich akcji wynosi co najmniej 1/10 kapitału zakładowego, mają prawo wyznaczyć eksperta (grupę ekspertów) do sprawdzenia działalności i dokumentów ewidencyjnych spółki. Wydatki na to sprawdzenie pokrywają akcjonariusze, którzy wyznaczyli ekspertów. Jeżeli ekspert (grupa ekspertów) potwierdził fakty podane w oświadczeniu akcjonariuszy, to spółka powinna zwrócić akcjonariuszom wydatki związane ze sprawdzeniem.

Artykuł 17. Pełnomocnictwo

1. Akcjonariusz ma prawo upoważnić inną osobę do głosowania zamiast niego na zebraniu akcjonariuszy lub wykonywać inne czynności prawne. Pełnomocnictwo akcjonariusza — osoby fizycznej powinno być zatwierdzone notarialnie, a akcjonariusza — osoby prawnej lub przedsiębiorstwa — podpisem ich kierownika i pieczęcią. Pełnomocnikiem nie może być rewident spółki, której akcje posiada upoważniająca.

2. Pełnomocnictwo do reprezentowania akcjonariusza na zebraniu powinno być przedstawione osobie, odpowiedzialnej za rejestrację uczestników zebrania, która na liście rejestracyjnej odnotowuje, przez kogo i kiedy zostało zatwierdzone pełnomocnictwo, jego numer i okres ważności.

Rozdział IV

ZARZĄDZANIE SPÓŁKI

Artykuł 18. Organy zarządzania

1. Organami zarządzania spółki są walne zebrania akcjonariuszy, rada nadzorcza, zarząd i administracja.

2. W spółce akcyjnej uchwałę walnego zebrania akcjonariuszy mogą być utworzone albo rada nadzorcza, albo zarząd. Jeżeli tworzy się tylko zarząd, to jest on tworzony w trybie określonym w artykule 24 niniejszej ustawy (tworzenia rady nadzorczej).

(Ciąg dalszy na str. 8)

O spółkach akcyjnych

(Ciąg dalszy ze str. 7)

3. W zamkniętej spółce akcyjnej uchwał walnego zebrania może się nie powoływać ani rady nadzorczej, ani zarządu. Jeżeli nie tworzy się żadnego z tych organów zarządzania, to funkcje zarządu przekazuje się kierownikowi administracji spółki i walnemu zebraniu akcjonariuszy. Jeżeli nie tworzy się rady nadzorczej i zarządu, to kierownika administracji zamkniętej spółki akcyjnej wybiera walne zebranie akcjonariuszy.

4. Jeżeli w spółce nie tworzy się jakiegokolwiek organu zarządzania, to podział funkcji między inne organy zarządzania powinien być wskazany w statucie spółki.

Artykuł 19. Walne zebranie akcjonariuszy

1. Walne zebranie akcjonariuszy jest najwyższym organem zarządzania spółką. Prawo uczestniczenia w walnym zebraniu mają wszyscy akcjonariusze, niezależnie, ile i jakiej klasy akcje posiadają. Prawo uczestniczenia w walnym zebraniu akcjonariuszy z prawem głosu doradczego mają członkowie zarządu i rady nadzorczej oraz kierownik administracji, jeżeli nie są nawet akcjonariuszami.

2. Akcjonariusze spółki akcyjnej, których konta papierów wartościowych prowadzą przedsiębiorstwa maklera finansowego, mogą uczestniczyć w walnych zebraniach akcjonariuszy przedstawiając wyciągi o posiadanych akcjach ze swych kont papierów wartościowych.

3. Tylko walne zebranie akcjonariuszy ma prawo:

- zmieniać i uzupełniać statut spółki;
- wybierać rewidenta, członków rady nadzorczej jeżeli rada nadzorczej się nie tworzy — to członków zarządu, jeżeli natomiast nie tworzy się ani rady nadzorczej, ani zarządu — to wybierać kierownika administracji;
- odwoływać wybranych przez walne zebranie akcjonariuszy członków rady nadzorczej i zarządu, rewidenta, kierownika administracji;
- ustalać wynagrodzenie rewidenta, roczne wypłaty (tantiemy) z zysku dla członków zarządu i rady nadzorczej;
- zatwierdzać roczny bilans finansowy, podejmować uchwałę w sprawie podziału zysków;
- większać lub zmniejszać kapitał zakładowy, wymieniać akcje jednego rodzaju na inne;
- likwidować lub reorganizować spółkę;
- wyznaczać eksperta (grupę ekspertów) dla kontroli zakładania spółki i prowadzenia jej spraw;
- zatwierdzać ocenę wkładów niepieniężnych (majątkowych);
- rozstrzygać powierzone zarządowi kwestie działalności spółki, jeżeli o to proszą zarząd.

4. Akcjonariusze (ich pełnomocnicy) uczestniczą w walnym zebraniu są rejestrowani za podpisem na liście rejestracyjnej. Na liście rejestracyjnej powinna być podana liczba głosów, jaka posiada każdy uczestnik. Listę tę podpisują przewodniczący i sekretarz zebrania.

5. Protokół walnego zebrania podpisują przewodniczący, sekretarz zebrania i chociaż jeden akcjonariusz, upoważniony przez zebranie. Do protokołu załącza się listę uczestników zebrania i karty akcjonariuszy, którzy głosowali pisemnie z wazawu.

Artykuł 20. Kworum walnego zebrania akcjonariuszy i przyjęcie uchwał

1. Walne zebranie akcjonariuszy może przyjmować uchwały, jeżeli uczestniczą w nim akcjonariusze posiadający co najmniej 1/2 liczby wszystkich głosów. Gdy zabraknie kworum, to w ciągu 15 dni powinno być zwołane zebranie powtórne, które ma prawo podejmować uchwały zgodnie z porządkiem dzien-

nym, niezależnie od tego, ilu zgromadzi się akcjonariuszy. Jeżeli dla przyjęcia uchwały potrzebna jest zgoda wchodzić akcyjki, to uchwałę w sprawie takiej zgody może przyjąć zebranie wchodzić akcyjki stosownej klasy, którego uczestnicy posiadają ponad połowę akcji tej klasy. Dla zwołania tego zebrania obowiązuje tryb zwoływania walnego zebrania akcjonariuszy.

2. Akcjonariusz, który posiada prawo głosowania i zapoznał się z projektem dziennym, jak też z projektem uchwały, może na piśmie poinformować o swojej woli "za" lub "przeciw" wyłącznie w sprawie pojedynczych uchwał. Te oświadczenia są zaliczane do kworum zebrania i wyników głosowania tylko w kwestii, za którą głosowało pisemnie.

3. Głosowanie w walnym zebraniu akcjonariuszy jest otwarte. Dla tych kwestii, dla których jakkolwiek jeden akcjonariusz żąda tajnego głosowania i gdy aprobuję to co najmniej 2 akcjonariuszy, tajne głosowanie jest obowiązkowe.

4. Uchwały zebrania przyjmowane są zwykłą większością głosów uczestniczących w zebraniu akcjonariuszy, z wyjątkiem przypadków, przewidzianych w niniejszej ustawie, dla których wymagana jest kwalifikowana większość głosów: w myśl dziesiątej części artykułu 10, punktów 1, 6, 7 części trzeciej artykułu 19 i 6 punktu pierwszej części artykułu 48, co najmniej 2/3 głosów dla uchwał.

Artykuł 21. Zwołanie walnego zebrania akcjonariuszy

1. Walne zebranie akcjonariuszy organizuje zarząd. Prawo inicjatywy zwoływania zebrania ma rada nadzorcza, zarząd oraz akcjonariusze, posiadający akcje o wartości nominalnej co najmniej 1/10 kapitału zakładowego, jeżeli statut nie przewiduje mniejszej części kapitału zakładowego.

2. Kolejne walne zebranie akcjonariuszy zarząd powinien zwoływać co roku w ciągu 3 miesięcy od zakończenia roku gospodarczego.

3. Nadzwyczajne walne zebranie akcjonariuszy powinno być zwołane, jeżeli:

- własne aktywa spółki zmniejszają się do 1/2 kapitału zakładowego;
- przewiduje się reorganizację spółki;
- spółka jest ogłaszana, czy ogłasza się, że nie zdoła wykonać zobowiązań finansowych;
- žadają tego posiadający prawo inicjatywy akcjonariusze lub rada nadzorcza. Statut może przewidywać również inne przyczyny zwoływania zebrania nadzwyczajnego.

4. Inicjatory zwołania walnego zebrania akcjonariuszy składają zarządowo zgłoszenia, w którym podaje się przyczynę i cele zebrania, projekt porządku dziennego, propozycje dotyczące daty i miejsca zebrania. Jeżeli zarząd nie porozumie się z inicjatorami zebrania w sprawie rozwiązania kwestii proponowanego porządku dziennego innymi sposobami, to powinien w ciągu 10 dni od złożenia zgłoszenia ogłosić zwołanie walnego zebrania.

5. Walne zebranie akcjonariuszy może być zwołane na podstawie decyzji sądu, jeżeli:

- nie było zwołane w ciągu 3 miesięcy od zakończenia roku gospodarczego i w sprawie tej zwrócił się do sądu akcjonariusz spółki;
- do sądu zwrócił się inicjator zwołania walnego zebrania akcjonariuszy, gdy nie uzyskał pozytywnej decyzji zarządu w trybie określonym w czwartej części niniejszego artykułu;
- do sądu zwrócił się wierzyciele spółki w związku z tym, że nie zostało zwołane nadzwyczajne zebranie akcjonariuszy w przypadkach, wyszczególnionych w punktach 1 i 3 części trzeciej niniejszego artykułu;
- o zwołaniu walnego zebrania akcjonariuszy zarząd powinien powiadomić w trybie określonym

w statucie nie później niż o 30 dni przed dniem zebrania. Jeżeli zwołuje się zebranie powtórne, to akcjonariusze powinni być poinformowani nie później niż o 10 dni przed nim. Walne zebranie akcjonariuszy może być zwołane bez przestrzegania tych terminów, jeżeli zgadzają się na to wszyscy posiadający prawogłosowania akcjonariusze lub ich przedstawiciele.

7. W zawłodzeniu o zwołaniu walnego zebrania akcjonariuszy muszą być podane:

- nazwa i adres siedziby spółki;
- data i miejsce zebrania;
- projekt porządku dziennego zebrania.

8. Nie później niż o 7 dni przed początkiem zebrania, akcjonariuszom należy umożliwić zapoznanie się z dokumentami, dotyczącymi porządku dziennego.

Artykuł 22. Porządek dziennego walnego zebrania akcjonariuszy

1. Projekt porządku dziennego walnego zebrania akcjonariuszy może być udukloniany. Jeżeli porządek dziennego zebrania, wskazany w zawłodzeniu o zwołaniu zebrania został udukloniony, o tych zmianach porządku dziennego należy poinformować akcjonariuszy w takim samym trybie, co i o zwołaniu walnego zebrania nie później niż o 10 dni przed zebraniem.

2. Zebranie nie ma prawa przyjmować uchwał w kwestiach, które nie zostały ogłoszone w porządku dziennym, jeżeli w nim uczestniczą nie wszyscy członkowie spółki, uprawnieni do głosowania.

3. Akcjonariusze, których wartość nominalna akcji wynosi co najmniej 1/20 kapitału zakładowego, mają prawo żądać, aby na porządku dziennym zostały umieszczone zgłoszone przez nich kwestie. Grupa akcjonariuszy tej wartości akcji ma również prawo zgłaszania kandydatów na członków rady nadzorczej lub zarządu, rewidentów. Statut może przewidywać również mniejszą wartość nominalną akcji, dającą akcjonariuszom to prawo.

4. Na powtórnym zebraniu obowiązuje wyłącznie porządek dzienny nie odbytego zebrania.

Artykuł 23. Nieważność uchwał walnego zebrania akcjonariuszy

1. Uchwały walnego zebrania akcjonariuszy mogą być w drodze sądowniczej uznane za nieważne na podstawie oświadczenia akcjonariuszy, członków zarządu, rady nadzorczej i kierownika administracji spółki, jeżeli:

- kwestia, w sprawie której przyjęto uchwałę, nie została wpisana do porządku dziennego w trybie określonym przez ustawę;
- w przypadkach i terminach przewidzianych w ustawach uchwała zebrania nie została zarejestrowana w rejestrze przedsiębiorstw Republiki Litewskiej;
- został naruszony tryb zwoływania zebrania lub przyjęcia porządku dziennego, określony w artykułach 21 i 22 niniejszej ustawy;
- uchwała jest sprzeczna ze statutem spółki, z tą lub innymi ustawami Republiki Litewskiej.

2. Uchwała walnego zebrania akcjonariuszy może być zaskarżona w sądzie w terminie 30 dni od tego dnia, gdy osoba dowiedziała się lub miała się dowiedzieć o jej przyjęciu.

Artykuł 24. Utworzenie rady nadzorczej

1. Liczbę członków rady nadzorczej określa statut spółki: członków powinno być co najmniej trzech i nie więcej niż 15.

2. Radę nadzorczej wybiera walne zebranie akcjonariuszy. Przy wyborze rady nadzorczej każdy akcjonariusz ma taką ilość głosów, która jest równa ilości głosów jego akcji, określonej w artykule 16 niniejszej ustawy i liczonej w liczby członków rady nadzorczej. Te głosy akcjonariuszy rozdziela według

walnego uznania — na jednego lub kilku kandydatów.

3. Radę nadzorczej wybiera się tylko na 4 lata. Zzwala się na odwołanie członka rady nadzorczej, jak również na powtórne wybranie na kadencję następną. Rada nadzorcza rozpoczyna działalność po zakończeniu walnego zebrania, które ją wybrało.

4. Członkiem rady nadzorczej może być wyłącznie osoba fizyczna zdolna do czynności prawnych. Każdy kandydat na członka rady nadzorczej powinien poinformować akcjonariuszy, gdzie i jakie stanowisko zajmuje. Członkiem rady nadzorczej nie może być członek zarządu spółki, kierownik administracji, albo osoba, która w myśl ustaw Republiki Litewskiej nie ma prawa zajmowania tego stanowiska.

5. Walne zebranie akcjonariuszy może odwołać całą radę nadzorczą lub poszczególnych jej członków. Jeżeli w przypadku odwoływania poszczególnych członków chociaż jeden akcjonariusz głosuje przeciwko, to musi być wybrana cała rada nadzorcza.

6. Rada nadzorcza ma prawo wyznaczyć swego członka do zarządu na okres nie przekraczający 6 miesięcy. Jeżeli tego samego członka rady nadzorczej powtórnie wyznacza się do tymczasowej pracy w zarządzie, to ogólny okres tej pracy nie powinien przekraczać 12 miesięcy w ciągu 4 lat z rzędu. Członek rady nadzorczej, pełniący funkcje członka zarządu, nie może pracować w radzie nadzorczej.

7. Rada nadzorcza nie ma prawa zlecić lub przekazać pełnienia swych funkcji innym osobom lub organom zarządzania spółki.

8. Członek rady nadzorczej może złożyć rezygnację ze stanowiska przed zakończeniem kadencji, uprzedzając o tym na piśmie radę nadzorczą nie później niż o 14 dni kalendarzowych.

9. Za działalność w radzie nadzorczej walne zebranie może wynagradzać jej członków (płacić tantiemy) wyłącznie z zysków spółki.

Artykuł 25. Pełnomocnictwa rady nadzorczej

1. Rada nadzorcza:

- manuje członków zarządu i odwołuje ich ze stanowiska;
- na prośbę zarządu rozstrzyga kwestię rozwiązania umowy o pracę członka rady nadzorczej, pracującego w spółce;
- analizuje działalność zarządu, wykorzystanie zasobów finansowych, organizowanie produkcji i zarządzania, rentowność kapitału, opłatę pracy, prawidłowość pociągów amortyzacyjnych, perspektywę stanu finansowego;
- sprawdza ewidencje buchalteryjno-finansową, dokumenty spółki;
- składa walnemu zebraniu akcjonariuszy propozycje i opinie o rocznym bilansie finansowym spółki, projekcie podziału zysków i sprawozdaniu zarządu dla walnego zebrania;
- reprezentuje spółkę w sądzie przy rozpatrywaniu sporów między spółką i jej zarządem, członkiem zarządu, kierownikiem administracji spółki lub przedstawicielem spółki;
- składa wnioski dla zarządu w sprawie odwołania przyjętych przez uchwał, które są sprzeczne z ustawami Republiki Litewskiej lub statutem spółki;
- rozstrzyga inne kwestie przewidziane w statucie, jak też w uchwałach walnego zebrania.

2. Rada nadzorcza ma prawo wyznaczać eksperta (grupę ekspertów) lub prosić państwową instytucję finansową o sprawdzenie i dokonanie oceny ewidencji buchalteryjno-finansowej spółki. Walne zebranie akcjonariuszy może ustalić limit środków, które można przeznaczyć na opłatę pracy takich ekspertów.

3. Na prośbę rady nadzorczej administracja i zarząd spółki powinni przedstawić jej dokumenty, związane z działalnością spółki, jak też stworzyć warunki do sprawdzenia majątku. Członkowie rady nadzorczej powinni strzec tajemnic spółki, które poznał podczas pełnienia swych obowiązków.

4. Członkowie rady nadzorczej mają równe prawa. Podczas głosowania

każdy członek ma jeden głos. Gdy głos podzieli się równo, decyduje głos przewodniczącego.

5. Jeżeli członek rady nadzorczej nie może przybyć na posiedzenie, to może poinformować pisemnie swą wolę — "za" lub "przeciw" głosowanej uchwały, z której projektem się zajął.

6. Rada nadzorcza, jeżeli w jej posiedzeniu uczestniczy ponad połowa członków, może przyjmować uchwały zwykłą większością głosów uczestników posiedzenia, z wyjątkiem uchwał dotyczących odwołania członków zarządu. Takie uchwały podejmowane są 2/3 głosów uczestników posiedzenia.

7. Posiedzenia rady nadzorczej powinny odbywać się co najmniej raz na kwartał. Kolejne posiedzenia rady nadzorczej zgodnie ich harmonogramem zwołuje w trybie określonym przez statut przewodniczący rady nadzorczej, a w razie jego nieobecności — zastępca przewodniczącego. Posiedzenie nadzwyczajne zwołują oni, gdy tego żąda co najmniej 1/3 członków rady nadzorczej. Tryb ogłaszania posiedzeń ustala się w regulaminie pracy rady nadzorczej.

8. Członkowie rady nadzorczej w trybie określonym przez ustawę ponoszą odpowiedzialność za ukrywanie naruszeń działalności gospodarczej spółki, niezadawalającą kontrolę działalności gospodarczej, jeżeli stwarza to zarządy i administracji warunki do nieprzestrzegania ustaw Republiki Litewskiej lub statutu spółki.

Artykuł 26. Utworzenie zarządu

1. Liczbę członków zarządu, których nie może być mniej niż 3, określa statut spółki. Zarząd jest organem kolegiatnym. Jego działalnością kieruje przewodniczący.

2. Na członka zarządu może być mianowana lub wybrana wyłącznie osoba fizyczna zdolna do czynności prawnych. Każdy kandydat na członka zarządu powinien poinformować radę nadzorczą, gdzie i jakie stanowisko zajmuje. Na członka zarządu spółki nie może być mianowany lub wybrany:

- członek rady nadzorczej spółki albo zarejestrowanej w Republice Litewskiej patronującej jej spółki, z wyjątkiem przypadku przewidzianego w części pierwszej artykułu 24;
- osoba, która w myśl ustaw Republiki Litewskiej nie ma prawa do zajmowania tego stanowiska.

Statut może również przewidywać dodatkowe wymagania względem członka zarządu.

3. Członków zarządu o jego przewodniczącego na okres nie przekraczający czterech lat wyznacza rada nadzorcza, a gdy jej nie ma, to wybiera walne zebranie akcjonariuszy. Ilość kadencji członka zarządu nie jest ograniczona.

4. Członek zarządu może złożyć rezygnację ze stanowiska przed zakończeniem kadencji, uprzedzając o tym pisemnie zarząd nie później niż o 14 dni kalendarzowych.

5. Za pracę w zarządzie walne zebranie akcjonariuszy może wynagradzać jego członków (płacić tantiemy) wyłącznie z zysków spółki. Członkowie zarządu otrzymują służbowe pobory w tym przypadku, gdy zawarli ze spółką umowę o pracę.

Artykuł 27. Pełnomocnictwa i odpowiedzialność zarządu

1. Tryb pracy zarządu określa przyjęty przez regulamin pracy zarządu. Zarząd może reprezentować spółkę w sądzie, arbitrażu oraz innych instytucjach. Pełnomocnictwa zarządu i jego członków określa statut spółki.

2. Zarząd rozpatruje i zatwierdza:

- strukturę i stanowiska administracji przedsiębiorstwa;
- stanowiska, na które pracowników przyjmują się w drodze konkursu i kandydaty na nie;
- kandydatury kierownika administracji, jego zastępców (dyrektorów) oraz ich uposażenia służbowe;

(Dokończenie nastąpi)

(Dokończenie ze str. 10)

placówek medycznej — służbie krwi — krwiadawcy... placówek medycznej — służbie krwi — krwiadawcy... placówek medycznej — służbie krwi — krwiadawcy...

RSPUBLIKA

* "Jutro był bunt"

* "Jutro był bunt" — Audrius Lingys w dwóch numerach pisać o buncie w OSOK... Minął równo rok od czasu, gdy Litwa dowiedziała się o ochotnikach, którzy poszli do lasu...

ministra spraw wewnętrznych R. Vaitekūnasa, że wyszko przebiega zgodnie z planem ministerstwa...

* "Będziemy pili po państwowemu"

* "Będziemy pili po państwowemu" — w redakcyjnej kolumnie w numerze wtorkowym... "Monopol państwowy zawsze oznacza jedno: wyłączną prawo państwa do decydowania i wyboru...

* "Dzikie orchidee"

* "Dzikie orchidee" — Dalia Kazlauskienė — o losie nieletnich w rejonie olikim... "Mają mieszkania, rodziców, ale śmiało mogą powiedzieć, że nie mają domu. Ich życiem jest ulica...

* "Wdowa Achromiejew"

* "Wdowa Achromiejew" — "Czci Armie Czerwona jak własną matkę" — Z "Argumentów i faktów" — o tragedii tych przywódców, którzy należą już do innej epoki...

* "Wdowa Achromiejew"

* "Wdowa Achromiejew" — "Czci Armie Czerwona jak własną matkę" — Z "Argumentów i faktów" — o tragedii tych przywódców, którzy należą już do innej epoki...

* "Wdowa Achromiejew"

* "Wdowa Achromiejew" — "Czci Armie Czerwona jak własną matkę" — Z "Argumentów i faktów" — o tragedii tych przywódców, którzy należą już do innej epoki...

* "Wdowa Achromiejew"

* "Wdowa Achromiejew" — "Czci Armie Czerwona jak własną matkę" — Z "Argumentów i faktów" — o tragedii tych przywódców, którzy należą już do innej epoki...

* "Wdowa Achromiejew"

* "Wdowa Achromiejew" — "Czci Armie Czerwona jak własną matkę" — Z "Argumentów i faktów" — o tragedii tych przywódców, którzy należą już do innej epoki...

* "Wdowa Achromiejew"

* "Wdowa Achromiejew" — "Czci Armie Czerwona jak własną matkę" — Z "Argumentów i faktów" — o tragedii tych przywódców, którzy należą już do innej epoki...

* "Wdowa Achromiejew"

* "Wdowa Achromiejew" — "Czci Armie Czerwona jak własną matkę" — Z "Argumentów i faktów" — o tragedii tych przywódców, którzy należą już do innej epoki...

* "Wdowa Achromiejew"

* "Wdowa Achromiejew" — "Czci Armie Czerwona jak własną matkę" — Z "Argumentów i faktów" — o tragedii tych przywódców, którzy należą już do innej epoki...

królestwo doradcy prezydenta, byłego dowódcy Sztabu Generalnego, marszałka Achromiejewa... Nie pochowano go przy Murze Kremlińskim, na co Tamara jeszcze choroba mogła liczyć...

* "Wdowa Achromiejew"

* "Wdowa Achromiejew" — "Czci Armie Czerwona jak własną matkę" — Z "Argumentów i faktów" — o tragedii tych przywódców, którzy należą już do innej epoki...

* "Wdowa Achromiejew"

* "Wdowa Achromiejew" — "Czci Armie Czerwona jak własną matkę" — Z "Argumentów i faktów" — o tragedii tych przywódców, którzy należą już do innej epoki...

* "Wdowa Achromiejew"

* "Wdowa Achromiejew" — "Czci Armie Czerwona jak własną matkę" — Z "Argumentów i faktów" — o tragedii tych przywódców, którzy należą już do innej epoki...

* "Wdowa Achromiejew"

* "Wdowa Achromiejew" — "Czci Armie Czerwona jak własną matkę" — Z "Argumentów i faktów" — o tragedii tych przywódców, którzy należą już do innej epoki...

* "Wdowa Achromiejew"

* "Wdowa Achromiejew" — "Czci Armie Czerwona jak własną matkę" — Z "Argumentów i faktów" — o tragedii tych przywódców, którzy należą już do innej epoki...

* "Wdowa Achromiejew"

* "Wdowa Achromiejew" — "Czci Armie Czerwona jak własną matkę" — Z "Argumentów i faktów" — o tragedii tych przywódców, którzy należą już do innej epoki...

* "Wdowa Achromiejew"

* "Wdowa Achromiejew" — "Czci Armie Czerwona jak własną matkę" — Z "Argumentów i faktów" — o tragedii tych przywódców, którzy należą już do innej epoki...

* "Wdowa Achromiejew"

* "Wdowa Achromiejew" — "Czci Armie Czerwona jak własną matkę" — Z "Argumentów i faktów" — o tragedii tych przywódców, którzy należą już do innej epoki...

* "Wdowa Achromiejew"

* "Wdowa Achromiejew" — "Czci Armie Czerwona jak własną matkę" — Z "Argumentów i faktów" — o tragedii tych przywódców, którzy należą już do innej epoki...

* "Wdowa Achromiejew"

* "Wdowa Achromiejew" — "Czci Armie Czerwona jak własną matkę" — Z "Argumentów i faktów" — o tragedii tych przywódców, którzy należą już do innej epoki...

Pavilionis, znany publicysta A. Juozaitis, akademik E. Vilkas, sędzia Sądu Najwyższego Litwy V. Greičius oraz prokurator J. Jurkevičius, Giedras V. Noreika oraz tancerka L. Bartusevičiūtė. Gazeta zamieszcza dużo rekłamy komercyjnej...

* "Wdowa Achromiejew"

* "Wdowa Achromiejew" — "Czci Armie Czerwona jak własną matkę" — Z "Argumentów i faktów" — o tragedii tych przywódców, którzy należą już do innej epoki...

* "Wdowa Achromiejew"

* "Wdowa Achromiejew" — "Czci Armie Czerwona jak własną matkę" — Z "Argumentów i faktów" — o tragedii tych przywódców, którzy należą już do innej epoki...

* "Wdowa Achromiejew"

* "Wdowa Achromiejew" — "Czci Armie Czerwona jak własną matkę" — Z "Argumentów i faktów" — o tragedii tych przywódców, którzy należą już do innej epoki...

* "Wdowa Achromiejew"

* "Wdowa Achromiejew" — "Czci Armie Czerwona jak własną matkę" — Z "Argumentów i faktów" — o tragedii tych przywódców, którzy należą już do innej epoki...

* "Wdowa Achromiejew"

* "Wdowa Achromiejew" — "Czci Armie Czerwona jak własną matkę" — Z "Argumentów i faktów" — o tragedii tych przywódców, którzy należą już do innej epoki...

* "Wdowa Achromiejew"

* "Wdowa Achromiejew" — "Czci Armie Czerwona jak własną matkę" — Z "Argumentów i faktów" — o tragedii tych przywódców, którzy należą już do innej epoki...

* "Wdowa Achromiejew"

* "Wdowa Achromiejew" — "Czci Armie Czerwona jak własną matkę" — Z "Argumentów i faktów" — o tragedii tych przywódców, którzy należą już do innej epoki...

* "Wdowa Achromiejew"

* "Wdowa Achromiejew" — "Czci Armie Czerwona jak własną matkę" — Z "Argumentów i faktów" — o tragedii tych przywódców, którzy należą już do innej epoki...

* "Wdowa Achromiejew"

* "Wdowa Achromiejew" — "Czci Armie Czerwona jak własną matkę" — Z "Argumentów i faktów" — o tragedii tych przywódców, którzy należą już do innej epoki...

* "Wdowa Achromiejew"

* "Wdowa Achromiejew" — "Czci Armie Czerwona jak własną matkę" — Z "Argumentów i faktów" — o tragedii tych przywódców, którzy należą już do innej epoki...

* "Wdowa Achromiejew"

* "Wdowa Achromiejew" — "Czci Armie Czerwona jak własną matkę" — Z "Argumentów i faktów" — o tragedii tych przywódców, którzy należą już do innej epoki...

* "Wdowa Achromiejew"

* "Wdowa Achromiejew" — "Czci Armie Czerwona jak własną matkę" — Z "Argumentów i faktów" — o tragedii tych przywódców, którzy należą już do innej epoki...

* "Wdowa Achromiejew"

* "Wdowa Achromiejew" — "Czci Armie Czerwona jak własną matkę" — Z "Argumentów i faktów" — o tragedii tych przywódców, którzy należą już do innej epoki...

* "Wdowa Achromiejew"

* "Wdowa Achromiejew" — "Czci Armie Czerwona jak własną matkę" — Z "Argumentów i faktów" — o tragedii tych przywódców, którzy należą już do innej epoki...

W piątek jednak broni przemieszono do batalionów... Panonisa i K. Žilinskis... temat bardzo opłanowano dowódców kowieńskich ochotników...

W ciągu kilku fatalnych sierpniowych dni Tamara straciła wszystko: męża, godność, swój kraj... Siergiej zginął, a "Prawda" nie uczciła nawet ne-

Ukazał się w języku rosyjskim pierwszy numer niezależnej gazety Litwy... bieżącego numeru obejmuje bodaj wszystkie pierze naszego życia...

Przygotowała Krystyna ADAMOWICZ

W piątek jednak broni przemieszono do batalionów... Panonisa i K. Žilinskis... temat bardzo opłanowano dowódców kowieńskich ochotników...

W ciągu kilku fatalnych sierpniowych dni Tamara straciła wszystko: męża, godność, swój kraj... Siergiej zginął, a "Prawda" nie uczciła nawet ne-

Ukazał się w języku rosyjskim pierwszy numer niezależnej gazety Litwy... bieżącego numeru obejmuje bodaj wszystkie pierze naszego życia...

Przygotowała Krystyna ADAMOWICZ

W piątek jednak broni przemieszono do batalionów... Panonisa i K. Žilinskis... temat bardzo opłanowano dowódców kowieńskich ochotników...

W ciągu kilku fatalnych sierpniowych dni Tamara straciła wszystko: męża, godność, swój kraj... Siergiej zginął, a "Prawda" nie uczciła nawet ne-

Ukazał się w języku rosyjskim pierwszy numer niezależnej gazety Litwy... bieżącego numeru obejmuje bodaj wszystkie pierze naszego życia...

Przygotowała Krystyna ADAMOWICZ

